

talaia
agrupació excursionista
VILANOVA I LA GELTRÚ

REVISTA D'EXCURSIONISME
Núm. 276

el buen tapeo

Direcció
Fernando Gómez Orejuela
A l'hostaleria des del 1965

Els dimecres tancat per festa setmanal

Pelegri Ballester, 19-21
08800 Vilanova i la Geltrú
Barcelona
Tel. 93 815 62 02
www.elgiralddillo.net

TECNICS

INSTAL·LACIONS, S.C.C.L.

AIGUA

LLUM

GAS

CALEFACCIÓ

AIRE CONDICIONAT

REPARACIÓ D'ESCALFADORS

**F
05**

 607 298 548 - 93 814 32 46

Picapedrers, 3 - 08800 Vilanova i la Geltrú

Xurreria

VILANOVA I LA GELTRÚ

FEROPTICA

Professionals de la visió

EL PERQUÈ DE LA QUALITAT

EL PERQUÈ DE LA VARIETAT

EL PERQUÈ DE MOLT MÉS

**LA PARELLA DE VIDRES DE
SOL GRADUATS 28,49€**

c/. CAPUTXINS, 36
VILANOVA I LA GELTRÚ

ELS VOSTRES RODETS
FOTOGRAFICS REVELATS EN 1 H.

VIDRES VILANOVA

roure

TALLER D'ALUMINI I VIDRE

Av. Eduard Toldrà, 73
Tel. 93 893 61 34
Fax 93 893 17 96

OFICINES I VENDA

Pare Garí, 41 - Sant Onofre, 45
Tels. 93 893 15 92 - 93 893 87 07
Fax 93 893 17 99

la lionesa

PASTISSERIA

Santa Eulàlia, 6 - Tel. 93 893 02 99
VILANOVA I LA GELTRÚ

CENTRAL DE VIAJES, S.A.

**LA VOSTRA AGÈNCIA DE CONFIANÇA
US OFERIM TOT TIPUS DE SERVEIS I PRODUCTES
A MÉS DE LA VENDA DE BITLLETS D'AVIÓ I VAIXELL**

**OFERTES ESPECIALS PER ALS SOCIS DE L'AE TALAIA
CONSULTEU-NOS... US ESPEREM!**

**C. Sant Gregori, 10 - 08800 VILANOVA I LA GELTRÚ
Tel. 93 814 43 53 - Fax 93 814 28 07
Adreça electrònica: abaeza@centralvia.es**

Carrer Comerç, 4
Tel. 93 893 12 57
Fax 93 814 53 82
08800 Vilanova i la Geltrú
CIF G-58124702
<http://www.geocities.com/aetalaia>
a/e: aetalaia@suport.org

Adherida a:
Federació d'Entitats
Excursionistes de Catalunya
Federació Catalana
d'Espeleologia
Federació Catalana
d'Esports d'Hivern
Federació Catalana de
Càmping i Caravàning

AGRUPACIÓ EXCURSIONISTA TALAIA

REVISTA D'EXCURSIONISME

ABRIL - MAIG - JUNY DE 2002 • Núm. 276

EDICIÓ
Agrupació Excursionista
Talaia

PRESIDENT
Salvador Belchi i Ibáñez

SECRETÀRIA
M. José Escuer i Mastres

RESPONSABLE WEB
Carles Gómez i Borràs

CONSELL DE REDACCIÓ

Josep Blanes i Minguez
Salvador Butí i Papiol
Blanca Forgas i Puigvert
Carles González i Nogués
Agustí Poch i Parés
Joan Raventós i Híll
Jordi Vidal i Simon

IMPRESSIÓ

Gràfiques Llopart
C. Sant Antoni, 63
Sant Sadurn d'Noya
Tel. 93 891 03 12

DIPÒSIT LEGAL
B-24.619-90

PREU DE VENDA
3,31 €

TIRATGE
600 exemplars

Foto portada: Les Agulles d'Àmitges reflectides a l'estany gran d'Àmitges
Fotografia: Josep Blanes

Els articles publicats en aquesta revista expressen l'opinió dels autors i no reflecteixen necessàriament la de la Junta Directiva de l'Agrupació ni la del Consell de Redacció. En tot cas, l'A.E. Talaia donarà a conèixer el seu parer a través de les editorials o en articles o notes signades per la Junta.

Els articles que apareguin en aquesta revista podran ser reproduïts, total o parcialment, sempre que es mencionin el nom de la revista, el títol de l'article i el nom de l'autor o autors.

Normativa per publicar articles a la revista Talaia

Els socis, amics i col·laboradors que vulguin publicar articles en aquesta revista, caldrà que s'ingui en compte les qüestions següents:

El tema de l'article cal que estigui relacionat amb les activitats pròpies de l'AE Talaia.

Els articles han de ser inèdits i escrits correctament en català, en suport magnètic (disquet PC) amb indicació del programa i versió. S'adjuntarà al disquet una còpia impresa en paper on s'indica el títol de l'article i el nom i cognoms (o pseudònim) de l'autor. En casos excepcionals, s'acceptaran articles escrits a màquina, en fulls DIN-A4 i a doble espai.

Els articles, amb les seves il·lustracions, no podran sobrepassar l'extensió màxima de 5 pàgines. El nombre màxim d'il·lustracions per article no serà superior a 10.

Les il·lustracions fotogràfiques (en paper o diapositiva) hauran de tenir una bona definició. Els peus de les il·lustracions i el nom de l'autor s'auran escrits en un full a part, precedits d'un número que es repetirà al darrere de la il·lustració corresponent.

Els articles s'hauran de lliurar al Consell de Redacció o a la Secretaria de l'entitat, com a molt a final del segon mes de cada trimestre: febrer, maig, agost o novembre.

Qualsevol canvi en aquesta normativa s'haurà de negociar amb el Consell de Redacció de la revista.

En cooperació amb:

Generalitat de Catalunya
Departament de Benestar Social

AJUNTAMENT DE
VILANOVA I LA GELTRÚ

Federació d'Entitats
Excursionistes de Catalunya

SUMARI

- 5 EDITORIAL
Consell de redacció
- 6 ACULLS MUNTANYENCS
Antoni Ordovàs
- 8 XLI Sortida del Cicle
"Coneguem Catalunya"
LA SERRA DE LLABERIA
Salvador Butí
- 11 VERDAGUER, LA MÀQUINA DE
VAPOR I LA CIÈNCIA A
LA RENAIXENÇA
Antoni Munné-Jordà
- 14 ZONA DEL MONTMELL
Jaume Mirabent
- 16 EL MOIXERÓ
Miquel Bernadó
- 18 DEBAT: Els límits a l'excursionisme
en els espais naturals protegits
Comissió de Medi Ambient
- 20 CRÒNICA DEL "COTARRO"
TALAIENC
Consell de redacció
- 24 EL SOMRIURE DE
LA DARRERA TRAÇA
Ricard Belascoain
- 26 Un tomb pel circuit de refugis
CARROS DE FOC
Josep Blanes
- 34 La Ruta del Cister
SANTES CREUS - PRENAFETA
Agustí Poch
- 36 La Ruta del Cister
PRENAFETA -
MONESTIR DE POBLET
Blanca Forgas
- 38 La Ruta del Cister
MONESTIR DE POBLET -
VALLBONA DE LES MONGES
Agustí Poch
- 40 NOTÍCIES I COMENTARIS
Consell de redacció

editorial

Per sort la nostra entitat es manté encara amb prou vitalitat. Estem en disposició de mobilitzar-nos per un objectiu comú, ens podem plantejar amb il·lusió fites a curt i llarg termini i esperem celebrar, el 2005, els nostres 50 primers anys de vida d'una forma digna.

Per sort encara podem fer tot això simplement amb la il·lusió que suposa la simple realització d'un objectiu comú, compartit amb moltes experiències que al llarg dels anys en han proporcionat moltes satisfaccions.

Per sort encara som voluntaris i no pensem, ni ens passa pel cap, que la nostra feina té un valor econòmic, de fet pagariem per fer-la, de fet és el que hem fet i estem fent. Ens sentim part d'aquesta societat civil que fa possible el miracle que el nostre poble tiri endavant superant els entrebancs que se'ns posen.

Per sort encara som el que som, però.

El problema és que ens volen fer creure que perquè l'excursionisme sobrevisqui s'ha de professionalitzar.

El problema és que els sap greu no poder aprofitar econòmicament la força que portem dins.

El problema és que ens volen fer canviar.

El problema és que cada vegada són més els que s'ho creuen.

Per sort continuem sent molts els que volem continuar sent excursionistes.

ACULLS MUNTANYENCS

L'activitat aquesta nostra de practicar l'excursionisme pot parèixer a qui no ho acaba d'entendre com un simple exercici de seguir camins i pujar muntanyes. Això d'anar d'una comarca a la del costat sense una aparent finalitat en qualsevol època de l'any es pot interpretar com un malgastament d'energies vist des d'una perspectiva d'indiferència. En els dies sovint rúfols de l'hivern, el fet deu semblar més incomprensible encara. Tot i que ara cadascú rambleja al seu aire i ningú no es preocupa del tarannà d'altri. La gent que vol gaudir de tants indrets extraordinaris com hi ha intentem, tant com és possible, disposar d'unes hores trobadisses per muntar una excursió. Comport que pot dur-te a un àmbit molt especial com és el viure bevint d'un paisatge, regió, a voltes no necessàriament espectacular. I el transcurs dels anys, la polseguera dels camins exhibirà com en un plafó expositiu, una al costat de l'altra, experiències, íntimes habituds muntanyenques, que hom guarda amb pregona estima.

Avinences personals, el volgut medi natural aplegat en el claper a tombs oblidats de la memòria. Una recreació en el desig sempre pendent de retrobar el verger amagat que hom cerca enllà les nostres vocacionals excursions. Capbreus de secrets recers, santuaris entrellucats que volem retenir d'alguna manera i circumstància en aquesta nostra muntanyenca aposta. Intransferibles estades en romandre el nostre 'instant' aplegat amb assossec o en el sallar a corre-cuita aconseguit.

Evocatiu encontres amb un paisatge aprimat que en desprèn un voler preservar hores que ens varen fimbrar.

Les aigües netíssimes del torrent de Rentadors amb l'ombra dels faigs apaivagant la llum. El murmur de l'humil cabal remugant entre les pedres emergents. La fullaraca consumida estesa ran del voral mullat cedint en fer la passa, massa lleugera, que priva al caminant romandre estona sota el cel d'estiu.

Altra hora ascendint als Rasets amb la corbada planúria reberta d'herbel, verdíssim, (ja vindrà el marciment quan hi quedi blanc) l'invitava a córrer i a cridar amb alegria -que n'és de bell el nostre món- malgrat que hi hagi llatzeries en tombar de cantó. I en gaudir des d'aquesta balconada, últim reducte esquiable als Pre-pirineus, (és tan minso aquest estadi pel que avui ofereixen les grans estacions d'esquí...) tenint als peus les terres baixes del Bages i el Berguedà.

I el circ de Carancà! On les crestes i rocam es mostren prou desafiant i altives en aquest tros pirinenc amb l'estany, el més enlairat dels tres, el Blau, que reflecteix cims i roques esberlades amb un clap de neu, gairebé perenne, nodrint l'estanyol...A l'hivern és un altre conte i serà tot, un tot; un aplanat ròdol traït per la crosta gelada entaforant l'estany més immaculat que mai.

Fou un descens per la Coma Mitjana, a mig matí, a punt d'encetar la primavera, amb uns esquís de mena pesats, els que hi havia, fa més de quaranta anys i vells. La tensió del moment, però, no et deixava assaborir com haguéssis volgut l'espectacle de l'envolt. Havent sojornat al refugi a trenc d'alba tira amunt que la ruta era llarga. Una cursa d'esquí de muntanya amb en Blanes i en Granell de companys d'equip. Esquinçalls a la roba, grampons per començar. Valgui a Déu! No quedéssim despenjats de la resta de participants; engega avall fruit en la baixada per l'esplendorosa Coma. Era un regal quan els primers raigs solars rasaven oblics la carenada que havíem creuat encenent cristalls en la neu ombriva de la cara nord. Després ja hi hauria el païment de la Coma Mitjana i el que seguia a continuació.

Gent del Garraf, érem amb tècnica de dubtosa ortodòxia, damunt d'unes fustes, per aquelles valls del Conflent...

Vilanova no era Barcelona pel que respecta a la logística i els contactes

amb altres entitats de la mateixa afinitat. A més, aquí a casa, érem mirats com uns esnobs de tercera fila que podia fer sentir allò de - a on aneu a fer mal?-. El to era comprensible per ser uns pocs, d'ací l'Agrupació, que traginàvem uns estris gairebé desconeguts pels conciutadans. Estàvem entusiasmats perquè agradava, i maldàvem per integrar-nos, assistir, relacionar-nos amb altres excursionistes de la Capital i aprendre el que bonament podíem.

Al pla de Camplong existia de fa unes centúries una pinassa altíssima, i encara hi és. Ara, però, només resta la despulsa del que fou; les imponents brancades mortes. La primera vegada que el veié, pel gener de 1952 ja no tenia vestigis de la superba capçada. La seva grandària superava, supera amb molt, el nostre Pi Gros de les rodalies. Tres soques enormes que arrenquen d'una enforcadura enclavada ran del sòl formen l'històric Pi de les Tres Branques. I com una coincidència, l'indret està situat ben bé al bell mig geogràfic de Catalunya, inclosa la del Nord.

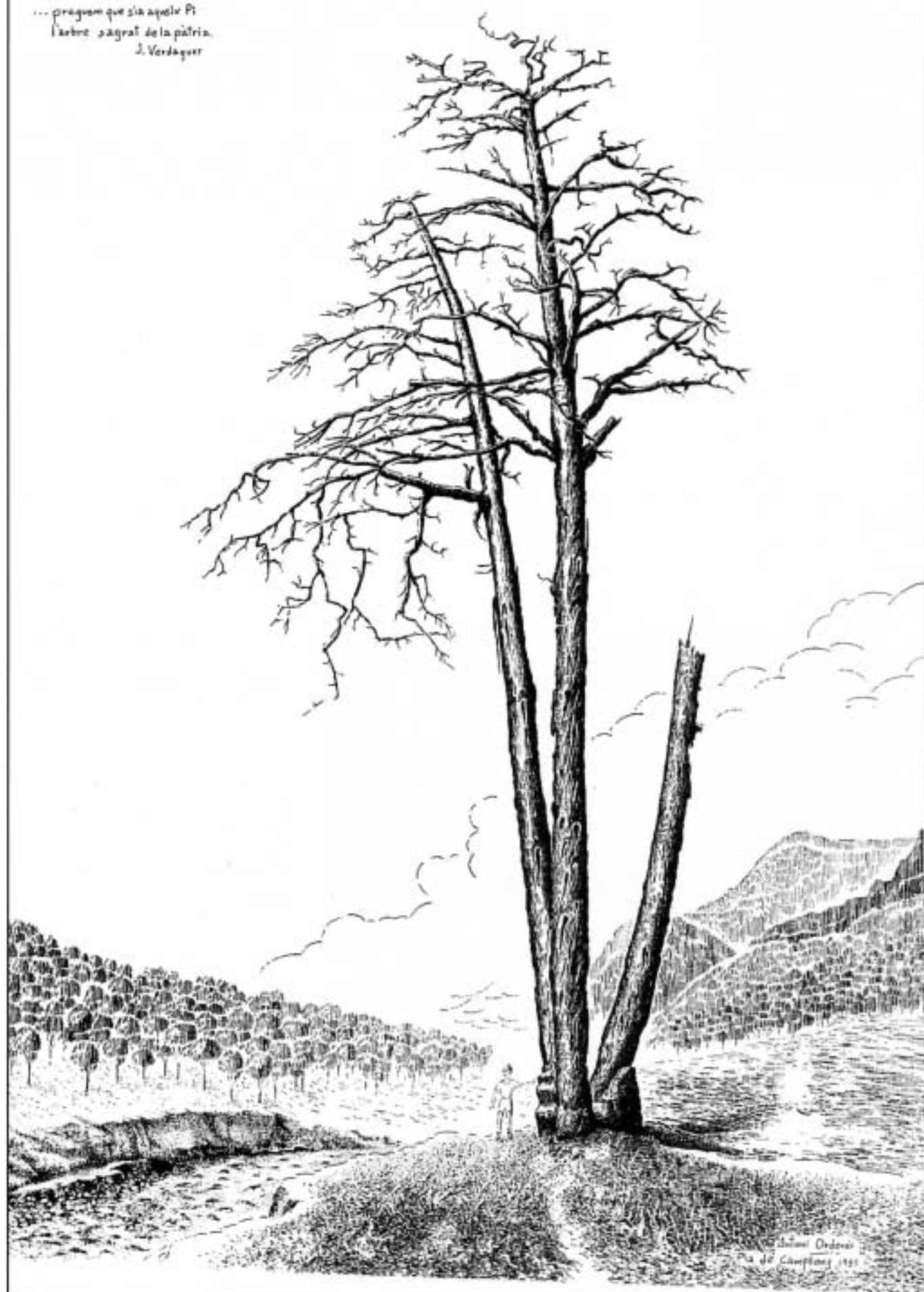
Quantes vegades els excursionistes esquiadors hem admirat l'arbre en les anades i regressos fent camí, a peu, pujant als Rasos de Peguera, i fins i tot de nit, quan la Lluna clarejava la brancada nua!

Jacint Verdaguer li dedicà un poema per exaltar-lo... 'preguem que sia aquest Pi l'arbre sagrat de la pàtria'.

Enguany se'n commemora el centenari, de la mort de mossèn Cinto Verdaguer, poeta i ensems ardit excursionista, afecció que practicava recurrent contrades i assolint cims, llavors poc coneguts o no aconseguits fins aleshores. Els muntanyencs podem sentir-nos pròxims a ell, en el seu abrivament i defallences, de qui s'apropa a la muntanya al temps d'un emotiu agraïment per la seva obra poètica que ens ha llegat.

Antoni Ordovàs

... preguem que sia aquel Pi
l'arbre sagrat de la pàtria.
J. Verdaguer

Antoni Ordóñez
Pla de Camporaya 1921

XLI Sortida del Cicle "Coneguem Catalunya" LA SERRA DE LLABERIA

Serà una excursió que no oblidaré mai!

De fet recordo quasi totes les meves activitats excursionistes i la majoria amb bon regust de boca, però pel que fa a l'excursió de la serra de Llaberia tinc el cor dividit.

Prometia ser un excel·lent dia de muntanya i ho va ser. Prometia fer bon temps i el va fer. La serra de Llaberia és un lloc magnífic i no va

defraudar ni va deixar indiferent a cap dels participants.

Mirador de primer ordre, cingleres impressionants, roques amb formes suggeridores es van anar succeint al llarg de tot el dia i en cap moment va decaure l'interès pel paisatge ni l'admiració per la natura que ens envoltava.

La primera anècdota -i per a la majoria dels participants l'única fora

del normal- va ser l'aproximació. El poble de Llaberia està comunicat per una carretera molt estreta i amb constants revolts que no la fan massa apta per a un autocar de 55 places com el nostre i, així, el trajecte que s'havia de fer en 20 minuts va durar més d'una hora. En algun moment va ser necessari apartar manualment algunes branques que envaïen la carretera, però el problema greu fou a l'arribada per girar l'autocar per portar els participants a la part turística de l'excursió a la seva destinació.

Hi havia concertada una visita al Reus modernista i s'hi van presentar tres hores tard, que van aprofitar per contemplar lentament el paisatge de baixada de Llaberia fins a Reus després de descansar tranquil·lament esperant que el conductor, una mica nerviós, se'n sortís airos, d'aquella situació.

Amb una mica de retard, doncs, vam sortir del poble Llaberia, poblet que ja havien visitat en altres ocasions en les sortides de GR i que inevitablement ens portà el record de l'entranyable amic Voltà.

La primera part de recorregut segueix el GR-7 i sense massa problemes va pujant la serra fins al Portell de Llaberia (45 minuts), magnífica porta natural que permet el pas cap a l'altre vessant i que ens permet contemplar per primer cop la majestuosa Mola de Colidejou que tenim davant mateix. Hi va haver un petit grup que va decidir involuntàriament fer la pujada una mica més llarga, però tots plegats, i amb signes d'admiració freqüents i evidents, vam iniciar pràcticament seguint el fil de la carena la pujada a la Miranda de Llaberia.

La Creu de Llaberia vista des de la Miranda. Foto: Nati Salvadó

A la Miranda, punt més alt de la Serra (917 m), hi vam arribar uns 45 minuts després i ens hi vam aturar una bona estona. El dia i l'espectacle natural hi convidaven. La Miranda és un mirador excepcional i ja fou emprat com a vèrtex geodèsic per les mesures del meridià que van conduir a l'establiment del metro com a unitat de mesura. A part de contemplar, també vam aprofitar per posar-nos en contacte per telèfon amb els nostres companys de la turística per saber com anava la cosa. "Estem per la carretera arribant a Reus, només podem fer una visita resumida, ..." Uff! Com a mínim han aconseguit desencallar l'autocar i baixar!

De la Miranda s'ha de baixar a un collet, la Canal d'en Roc, per tornar a pujar immediatament a la Creu de Llaberia. (908 m), un altre dels punts importants de l'excursió. De fet és una de les moltes puntes que té la serra però que algú va coronar amb una creu de ferro. El paisatge és semblant al de la Miranda però no les perspectives ni les vistes locals. Ara toca tornar a baixar més o menys per la carena. De la Miranda a la Creu hem estat una mitja horeta.

Després de passar el Portell de la Roca Mitjanera, deixem la carena per continuar per un corriol a mitja alçada de la muntanya que ens permet contemplar la part superior de l'impressionant i espectacular racó de la Dòvia.

Mitja hora després de la Creu arribem a un coll que ens separa del Mont-redón i ens situa a l'altre vessant de la serra, ja de baixada; això no obstant encara ens queden algunes agradables sorpreses com per exemple el Cavall Bernat, imponent monòlit de pedra que passem a tocar uns 15 minuts després i que ens permet, en una petita bauma i abans de transcórrer per un pas una mica (molt mica) exposat, reagrupar-nos per veure si hi som tots.

En 22 minuts més de forta baixada entre rocs i pedres ens tornem a trobar en una cruïlla ja en un bon corriol al mig del bosc. A partir d'aquí, i fins al poble, ens acompanyaran unes marques grogues i blanques d'un PR, que segueix més o menys l'antic camí de Pratdip a Falset.

Reagrupament al Portell de Llaberia. Al fons, la Mola de Coldejou. Foto: Salvador Butí

Pujant la Miranda de Llaberia. Foto: Salvador Butí

Dalt de la carena, entre la Miranda i la Creu. Foto: Salvador Butí

Pont natural a dalt de la carena. Foto: Salvador Butí

Baixant de la Creu de Llaseria. Foto: Salvador Butí

Interior de l'Institut Pere Mata de Reus. Foto: Rosa Fariol

El grup de l'excursió turística davant de l'Institut Pere Mata de Reus. Foto: Rosa Fariol

Encara ens queda una horeta de camí però teòricament de relaxant baixada entre boscos de pins.

El problema és que una mica abans d'arribar a la carretera, en un lloc pla i sense cap trampa aparent, va passar allò que farà que aquesta excursió no l'oblidi mai: una torçada de peu que fa que encara avui dia 4 d'agost, vigília de la festivitat de la Mare de Déu de les Neus, Patrona de la Vila de Vilanova i la Geltrú i antevigília de Sant Salvador, diada assenyalada i de la meua onomàstica, encara estigui parcialment impossibilitat per fer excursions.

Vam dinar a Colldejou, correctament però sense excedir-se.

A Colldejou ens vam retrobar amb els participants a la part turística de la sortida, i vam saber que per poc ja no troben el guia que els esperava a Reus, però que a pesar de tot van visitar l'Institut Pere Mata, que per cert els va encantar, i van fer un interessant tomb per la capital del Baix Camp.

Salvador Butí

Dades per a les estadístiques:

Dia de l'excursió:
21 d'abril de 2002

Participants a l'excursió turística: 10
Participants a l'excursió a peu: 38

VERDAGUER, LA MÀQUINA DE VAPOR I LA CIÈNCIA A LA RENAIXENÇA

Aquest any, que en fa cent de la mort de Jacint Verdaguer (1845-1902), arreu se n'ha parlat com del màxim representant de la Renaixença literària catalana. Invertint els termes, també podríem observar que l'obra de Verdaguer no hauria pogut tenir l'impuls i la recepció que va experimentar sense el moviment renaixentista. I potser no està de més observar que la Renaixença literària no hauria sorgit sense les condicions socials que va propiciar la industrialització, a l'arrencada del segle XIX.

Industrialització, Romanticisme i Renaixença

La màquina de vapor va obrir unes expectatives socials inèdites a la burgesia autòctona, i això va propiciar un nou clima intel·lectual que, juntament amb la influència del moviment romàntic que s'anava aferrant pel món industrialitzat, va afavorir una difusió progressiva de la consciència de cultura pròpia i, en conseqüència, un increment de la producció literària en català i de l'estudi i la investigació de la cultura nacional. La Renaixença, el nostre Romanticisme, té com a tret d'arren-

cada la publicació de les «Trobades» de Bonaventura-Carles Aribau el 1833 precisament a «El Vapor», periòdic que és el portaveu de la nova burgesia sorgida amb la industrialització. La primera màquina de vapor dels Països Catalans va ser construïda per l'il·lustrat Francesc Sampons vers el 1804 per bombar aigua i fer moure una roda hidràulica de l'empresa de filats i indians de Jacint Ramon, de Barcelona, però no va ser fins el 1832 que els germans Bonaplata en van instal·lar una per fer moure la maquinària tèxtil de la seva indústria, coneguda com el Vapor, però els treballadors, veient que això reduïa la mà d'obra, i atats per altres fabricants, la van incendiar el 1835. De tota manera, havia començat l'era de les grans fàbriques urbanes mogudes per carbó: a Vilanova, el 1833 es constitueix Roquer, Gumà i Cia., que, amb els plànols del Vapor i després d'algunes peripècies, el 1838 inauguren la fàbrica de la Rambla; el 1846 Amigó, Moncunill i Cia. obren la fàbrica del Portal de Mar; el 1848, Josep Ferrer i Cia., la fàbrica de Mar; el 1854 es constitueix Puig, Rafecas, Marqués i Cia., que el 1855 inauguren la fàbrica de Cal Xoriguer... Però, tot i aquest

context d'industrialització i de progrés tecnològic, com arreu la majoria d'escriptors, adscrits al Romanticisme, nostàlgics de les velles èpoques d'esplendor literària i política, cultiven la imatge de l'intel·lectual que viu d'esquena al fum de les màquines i les fàbriques que en-

Jacint Verdaguer, vestit amb barretina per recollir el premi a «L'Atlàntida» en els Jocs Florals de Barcelona. Foto: Arxiu Talàia

lletgeixen el paisatge, seguint la petja d'autors com Manuel de Cabanyes (1808-1833), que des de la seva masia enyorava el passat: «Oh temps venturosos aquells d'altres dies / que titllen de bàrbars alguns doctes d'ara», en què la gent era ignorant però guerrera: «Ni itàliques solfes ni gài-liques danses / no saberen; lliure tanmateix d'afectes / rastres, sense màcula la cota ferrissa / guardava llur cor», i blasma els coneixements científics, que «són tan inútils, ai! [...] / com la dèria lloada / d'aquell que en dansa féu anar els planetes / del firmament, a guisa de la poma / que, desprenent-se, li aixafava els nassos» (citem de «Preludis de la meua lira» en la traducció al català que en va fer Alfons Maseras).

Però el terme Renaixença es consolidarà el 1871 arran de la publicació d'una revista «de ciències i arts» d'aquest nom. I precisament les figures que culminen la segona generació de la Renaixença en el teatre i la

La fàbrica de la Rambla, de 1838, la primera de Vilanova moguda amb vapor i, juntament amb La Barcelonessa, la segona de Catalunya. Foto: L'Abans

novel·la ja viuran la reacció naturalista: Àngel Guimerà situa *Maria Rosa* (1894) en un ambient de constructors de carreteres i a *Terra baixa* (1897) constata que la vella societat rural s'acaba, i Narcís Oller a *La febre d'or* (1890-1892) tracta del canvi social amb la industrialització, la febre borsària i la construcció de la xarxa del ferrocarril (la novel·la és situada en una imaginària Vilaniu, habitualment identificada amb Valls, però amb l'antecedent de Francesc Gumà, promotor del ferrocarril i del Banc de Vilanova, també podem considerar que al·ludeix a la vila). En el camp de la poesia, Verdaguer és receptiu a tots els estímuls del moment, i per això a la seva obra no deixa de testimoniar el progrés tecnocientífic.

No està de més dir que al temps de la Renaixença les ciències que més es van cultivar eren les adreçades al coneixement del territori, és a dir, les anomenades ciències naturals, com la geologia o la botànica i fins la meteorologia i l'astronomia. Van ajudar molt a aquests coneixements les anomenades excursions científiques, afavorides també per les millores de les comunicacions, i per l'enderrocament de les muralles, que obligaven a tornar a una hora fixa.

Referències tecnocientífiques

A l'oda «A Barcelona» (1883), Verdaguer diu que «Per ço fou sempre l'astre d'Orient per les Espanyes: / amb una mà hi posava de Gutenberg lo flam, / carrils de ferro amb l'altra; i un fill de ses entranyes / fou qui primer va pendre per missatger lo llamp», amb què en destaca el pa-

per peoner de dues innovacions tècniques, la impremta i el ferrocarril, i també el precedent en el domini de la telegrafia sense fils, a càrrec de Francesc Salvà i Campillo. Tal com llegim a les *Memòries d'infantesa i de joventut* de Joan Ventosa i Roig, «Un altre invent de transcendència fou la telegrafia sense fils que en Marconi descobrí o, millor dit, a què donà forma pràctica [...], crec que aquest no féu altra cosa que repetir el que molts anys abans havia fet un savi català, el doctor Salvà, el qual havia aconseguit, a Barcelona, fer sonar un timbre elèctric transmetent el corrent d'un extrem a l'altre de la sala».

El 1885, l'any en què Verdaguer a Madrid participa en la comissió catalana que lliura a Alfons XII el Memorial de greuges, a «Lo Farell» lloa el ferrocarril, el canal d'Urgell —una de les més grans obres d'enginyeria del XIX— i el projecte de transvasament de la Noguera Pallaresa cap a Barcelona: «Dels Pirineus si trobo poc

Manuel de Cabanyes (1806-1833) anticipa l'actitud dels poetes romàntics de rebut a la industrialització. Il·lustració: Retrat al pastel de Sinibaldi de Mas (1830) (Col·lecció Cabanyes), extret de la Gran Enciclopèdia Catalana

perdre lo Llobregat i el Ter? / De treballar voldrien privar-nos a nosaltres, / i estendre llurs Sahares a nostre humil verger?»

Ja en el camp de la ciència, al llibre *Al Cel*, publicat pòstumament, escriu a «Plus ultra»: «L'univers és infinit / pertot acaba i comença, / i ençà i enllà, amunt i avall, / l'immensitat és oberta, / i a on tu veus lo desert / eixams de mons formiguegen», amb què, com observà Segimon Serrallonga, mostra un univers esfèric, sense límit, i en expansió, d'acord amb les teories astronòmiques més modernes de la fi del segle XIX. També reflecteix les teories de Flammarion, de la pluralitat de mons habitats. I «A les estrelles» rebla que, com diu la nova astronomia, aquest univers il·limitat i en expansió no ha deixat de ser productiu: «Qui d'eixa mar ha vist la ribera? / Qui d'eix abisme ha escandallat lo fons, / d'un nou palau de l'univers pedrera / tal volta, o bres de noves creacions?»

«L'Atlàntida» i «Canigó»

Del bagatge científic de *L'Atlàntida* i de *Canigó* se n'ha parlat força. Fa poc, Martí Domínguez i David Jou, respectivament, hi han dedicat

La locomotora Gumà amb el tren inaugural de la línia Barcelona-Valls-Vilanova (1881). Foto: L'Abans

articles, dels quals prenem alguna referència. Recordem que *L'Atlàntida* ve d'un poema inicial, *L'Espanya naixent*, que Verdaguer va presentar mal acabat als Jocs Florals de 1868, on va ser carabassejat; indignat, va baixar a Barcelona disposat a barallar-se amb Víctor Balaguer, però allà tot-hom li va aconsellar que abandonés el tema, menys Milà i Fontanals; la reestructuració del poema, Verdaguer la va fer en diverses visites a Vilafranca, on Milà estiuava.

Al pròleg de l'edició de 1878, Verdaguer parla de la terra que «tants savis geòlegs i botànics veuen jaient al fons de la conca de l'Atlàntic». I certament a l'obra hi ha un gran testimoniatge d'interès pel coneixement científic. Així, en parlar del drago —quan Hèrcules mata Gerió, «Tu sola, hermosa Gades, tu sola te'n dolgues; / naix de ton pit un drago plorós vora aquell fang / i amb son fullam d'espasa verd cobricel li feres, / que l'arruixà molts segles amb llàgrimes de sang», i efectivament el drago és un arbre de fulles llargues i estretes i de la seva resina vermellosa, dita sang de drago, se'n fan vernissos i pintures— a la nota cita l'historiador Juan de Mariana i les *Etimologies* de sant Isidor, i sobre el baobab —«Los baobabs que troben, al pendre terra, amb fúria / romputs, al cel voleien amb la marjada, a on, / com a cepats musclosos gegants d'altra centúria, / re-treien a les serres los jorns primers del món»— diu a la nota «Amb lo

nom vulgar de Baobab se coneixen los colossos de la vegetació, que els botànics anomenen *Adanzonia digitata*». Al moment de l'enfonsament de l'Atlàntida, Verdaguer esmenta «Lo minhocau enorme, que jela en ses entranyes, / en amples traus al veure-les obrir, amb gran furor / ne surt per entre runes de pobles i muntanyes, / i als monstres de les terres i de les mars fa por», i en una nota aclareix que «M. Fritz Müller, d'Ithahy, acaba de fer una notable comunicació al «Zoologische Garten», dant compte de tot lo que ha pogut recollir relatiu a tan gegantina bèstia». Verdaguer coneix doncs fins un article publicat en una revista especialitzada, i en alemany; a més, abonant aquesta bèstia fantàstica, s'alinea amb els antievolucionistes, que representen la postura oficial de la ciència catalana del moment.

La primera edició de *Canigó* (1885) duia un mapa desplegable, per estalviar notes geogràfiques: és a dir, que hi ha una voluntat de descriure la topografia. Manuel de Montoliu va escriure que en algun fragment el poema sembla «una guia rimada, una inspirada apoteosi de l'excursionisme». Els versos «Allí en un trono verd, que els ulls no veuen / si és fet de boix florit o d'esmaragda» són completats amb una nota: «Lo *Rhododendron ferrugineum*, a més del nom del boix florit, té los de boix de Núria, boixerica, gabet i talabart. És la flor que embelleix més nostres Pirineus, en sa florida, endomassant de vermell sos aiguavessos, despulats, sense compassió, dels avetars i pinedes primitives», amb què, a més d'un repertori dialectològic, ens informa de botànica històrica. I també de geologia quan es refereix a l'etapa submarina de l'actual plana del Rosselló: «La goja diu: —No sempre fou eixa vall desclosa; / fou aigua lo que és herba, lo que és ara verd fou blau; / bramaren les balenes on Prada avui reposa, / i els claustrs d'Elna muntien, evori en coral-rosa, / de Tetis lo palau.» O al fragment de la Maladeta, que Menéndez Pelayo va qualificar de «tros de poesia científica tallada en roca», amb la descripció de l'aixecament del Pirineu, «Quins críts més horrorosos degué llançar la terra / infantant en ses joves anyades eixa serra!», en què «Passaren anys, passaren centúries de centúries /

Portada de *L'Atlàntida*, editada el 1878.
Il·lustració: Història de la Literatura Catalana

abans que s'abrigassen de terra i de boscúries / aqueixes ossamentes dels primitius gegants», Verdaguer es fa ressò de les noves teories dels geòlegs que atribueixen a la Terra una edat força més considerable que els ortodoxos sis milers d'anys que resultaven de calcular les generacions bíbliques d'Adam a Crist.

Home del seu temps

Podríem afegir que el darrer llibre de Verdaguer publicat en vida, *Flors de Maria*, ha estat definit «com un intent de folklorística botànico-religiosa», i que el famós viatge a Terra Santa el fa en companyia del canonge Almera, l'introducció de la geologia a Catalunya i la màxima autoritat en fòssils.

En fi, són quatre apunts per a fer notar que Verdaguer, místic, poeta, romàntic, el que vulgueu, era sobretot un home del seu temps, conscient doncs del paper que la ciència i la tecnologia tenien en la vida de les persones, més que més en una època de revolució industrial. Tota una lliçó per al nostre actual moment de revolució informàtica i tecnològica en general, en què fóra suïcida el vell argument romàntic de «sóc només de lletres».

A. Munné-Jordà

Coberta de l'obra *Canigó*, editada l'any 1885.
Il·lustració: Història de la Literatura Catalana

ZONA DEL MONTMELL

De l'any 1995 ençà, els companys Salvador Torrens i Àgueda López es recorren el

massís del Montmell amb ulls d'excursionista i d'espeleòlegs, havent d'agrair als veïns de la

Juncosa del Montmell, l'Alfonso (el pastor), en "Ramonet", en Josep del bar La Plaça, i a l'ajuntament la seva inestimable col·laboració.

A tots ells dediquem aquesta primera entrega del treball realitzat a la zona.

AVENC DE LA FIGUEROTA

Municipi:

La Juncosa del Montmell

Comarca:

Baix Penedès

Historia:

Cavitat utilitzada d'aixopluc pels pastors, se l'anomena al catàleg espeleològic de Catalunya II com avenc de la Figuerota o Puig Francàs però no hi consten més dades. Prèviament localitzada la boca, el setembre del 2001 es fotografia i s'aixeca la topografia.

Situació:

Sortint de la Juncosa del Montmell per la carretera de La Bisbal del Penedès entrem pel camí de la pedrera que es veu a la dreta i pocs metres més endavant agafem un camí carreter a l'esquerra, que uns dos cents metres més endavant es desdibuixa en un corriola que baixa al torrent i puja al puig Francàs per la carena. La boca es troba abans d'arribar al cim.

Descripció:

Al fons d'una petita dolina s'obre la boca de 2.5 m de diàmetre, formant un resalt de 3 m que dona a una sala de 5 per 12 m amb un fus lateral i un pas al

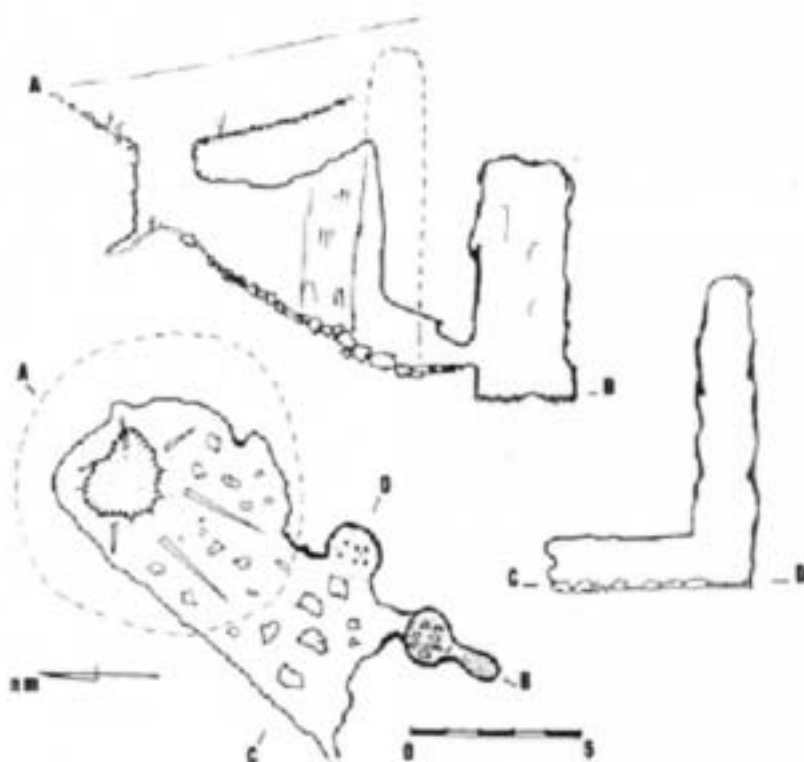

Boca de l'avenc de la Figuerota (Montmell). Foto: Salva M. Torrens

Interior de l'avenc de la Figuerota. Foto: Salva M. Torrents

AVENC DE LA FIGUEROTA Juncosa del Montmell (Baix Penedès)

Topografia: Jaume Mirabent
Salva Torrents
Agueda Lopez

GET AET
2-09-2001

fons que ens porta a un altre fus d'uns 8 m d'alçada.

Espeleogènesi:

Cavitat oberta en terreny calcari. La boca és una dolina enfonsada que ens porta a una sala amb el terra ocupat pel con de xaragalls i connectada amb dos fusos verticals amb força concrecions i un d'ells molt proper a l'exterior.

Espeleometria:

Profunditat: -8.6 m
Recorregut: 19 m

Coordenades:

X:370.069
Y:4.574.003
Z: 480

Cartografia:

Mapa comarcal de Catalunya Escala 1:50.000. Baix Penedès. ICC

Jaume Mirabent

EL MOIXERÓ

Maig del 2002: frustració a la Secció de Muntanya. M'explicaré. La sortida que teníem prevista per al mes anteri-

or a la Serra del Verd va resultar tan passada per aigua que encara ara ens estem assecant.

Però és que amb anterioritat ja havíem hagut de suprimir una sortida a Andorra per les pèssimes previsions meteorològiques. Més encara, la prometedora ascensió als Pics Astazous (Vall de Pineta) del començament de maig també s'havia hagut d'ajornar per idèntics motius. Evidentment teníem els déus en contra!

Així doncs que decidim intentar sortir de l'abatiment organitzant per al diumenge 19 de maig una pujada a les Penyes Altes del Moixeró (2260 m). I aquest cop la vam encertar de ple: un dia especialment bo, cap núvol, temperatura primaveral (almenys per a la pujada) i cel transparent.

La dotzena de mobillaires ens posàvem a caminar des del poblet de Grèixer a una hora que ja comença a ser poc prudent a aquestes alçades de l'any. Contràriament a les previsions inicials, enfilàrem directament l'evident i prou coneguda "canal de la Serp": accés directíssim des de Grèixer a les Penyes Altes. Unes tres hores de feixuga pujada (més de mil metres de desnivell!) ens van situar a un petit coll des d'on només restava una hora més fins al cim de les Penyes Altes.

¿Qui no ha passat alguna vegada pel cèlebre Túnel del Cadí (el qual caldria conèixer més pròpiament per Túnel del Moixeró, ja que la Serra del Cadí es troba molt més a l'oest, a partir del coll de Tancalaporta)? Doncs les Penyes Altes del Moixeró són exactament les vertiginoses parets contra les quals es precipita la carretera per acabar trobant el forat del túnel.

Tal com preveia la "invitació" de la sortida, i amb la complicitat de la transparència del cel, el panorama va resultar d'infart (metafòricament parlant, per sort): la Cerdanya, el Carlit, les muntanyes andorranes, el Cadí, el Pedrafor-

Vista del Berguedà durant la pujada de les Penyes Altes. Foto: Xavier Martorell

La Tossa Plana de Lles des de la carena del Cadí. Foto: Xavier Martorell

ca, l'Alt Berguedà, el Montseny... Àdhuc (qui fa servir avui aquesta paraula?) es podia distingir perfectament en la llunyania, cap a l'oest, el perfil del Turbó. Al cim ens hi vam entretenir gairebé una hora: fotos, entrepans, alguna endormiscada, conya diversa ... La majoria dels "expedicionaris" van tenir

encara les ganes per a anar a la segona de les dues petites "banyes" amb què culminen les Penyes Altes.

Per a la ruta de baixada vàrem decidir passar pel Refugi Sant Jordi: recorregut més llarg però de pendent menys extremat que el corresponent

al Canal de la Serp. Així doncs vàrem vorejar el Pic de Moixeró (clarament diferenciat i separat de les Penyes Altes) i ens vam situar al coll del Moixeró. Des d'allà mateix vam poder distingir en la llunyania els salts d'un isard. Sembla ser que a tot el Parc Natural Cadí-Moixeró, els isards hi són nombrosos.

La baixada fins a la Font del Faig, passant pel coll de Dental, va ser llarga. A més les reserves d'aigua s'havien exhaurit. La font, al costat mateix del refugi Sant Jordi, ens va permetre una certa recuperació.

El Sol de la tarda picava de valent però pensàvem que ja només ens restava una suau baixada fins a Grèixer. Greu error!

Baixada sí, encara que ni curta ni suau. Un Sol implacable ens va castigar de valent en un camí de retorn on no hi va faltar una pujada duríssima. En compensació, però, tots els colors del verd que ens oferien els boscos que travessàvem.

Finalment arribàvem a Grèixer amb el convenciment d'haver fet el circuit gairebé ideal per al bon coneixement d'aquesta més que atractiva zona del nostre Pirineu proper.

Repartiment de despeses: benzina i peatges. Suma i resta amb *eurons**. Inevitable parada a la colònia Rosal. Inevitable, també, compra de coca (en aquest cas no era de cabell d'àngel; però, a què és deguda aquesta irrefrenable atracció dels col·legues motxillaires cap a la coca?) i fins la propera oportunitat. "Sempre que el temps ho permeti i l'autoritat no ho impedeixi" (o cal dir "sempre que la autoritat ho permeti i el temps no ho impedeixi"?). Qui es veu en cor de recordar-ho, tants anys després d'aquella malson?

Miquel Bernadó

* L'euro és una moneda àmpliament utilitzada en certs ambients talaiencs i que té una paritat 1:1 amb l'oficial **euro** (€). Eviteu però les confusions amb **auró**: arbre dels nostres boscos també conegut per erable, blada i plàtan fals; a la bandera del Canadà s'hi troba representada una fulla del que anomenen **maple tree**; els herbolaris venen un xarop que s'extreu d'aquest arbre i posseeix nombroses propietats.

El grup excursionista al cim, tots ben ocupats menjant. Foto: Xavier Martorell

Segon cim de les Penyes Altes. Foto: Xavier Martorell

Baixant pel sender, cap a la carena del Cadí. Foto: Xavier Martorell

DEBAT

Els límits a l'excursionisme en els espais naturals protegits

El divendres 21 de juny de 2002 es va celebrar al local de la Talaia un debat amb el títol: "L'activitat excursionista als espais naturals protegits a debat", amb l'assistència com a ponents de l'Anton Fontdevila i Martí, president de la Federació d'entitats excursionistes de Catalunya (FEEC) i de Joan Casòliva Armengou, tècnic del Departament de Medi Ambient de la Generalitat.

El debat, organitzat per la Comissió de Medi Ambient i moderat pel soci de l'A.E. Talaia Salvador Butí, va comptar amb l'assistència d'un nombre de socis inferior al que els organitzadors esperaven, tenint en compte l'interès i l'actualitat del tema objecte de debat.

Aquest és el tercer dels organitzats per la Comissió de Medi Ambient de

l'A.E. Talaia, tal com va recordar Salvador Butí en iniciar-se l'acte. En els dos anys anteriors s'han celebrat sengles debats sobre les centrals eòliques i sobre l'ordenació del territori, en un intent d'acostar els socis de l'entitat i tots aquells que vulguin assistir-hi a temes d'actualitat relacionats amb el medi ambient i amb el paisatge que ens envolta.

En la primera part del debat, els dos ponents van expressar el seu punt de vista, lògicament divergent.

Per l'Anton Fontdevila, president de la FEEC, l'excursionisme —en un sentit ampli— està essent excessivament restringit utilitzant arguments ambientals.

Considera que algunes limitacions són arbitràries i incoherents, ja que

mentre s'impedeix l'accés a determinats col·lectius —senderistes, ciclistes, etc.— es permet l'accés, per exemple, a vehicles de motor. D'altres prohibicions són font de perill per als esportistes, com la de fer esquí de muntanya a través del bosc, on el risc d'allau és menor.

Certes restriccions són de molt difícil interpretació, fins que no es realitzi una definició clara de què es consideren usos o vies tradicionals. En aquest sentit, Anton Fontdevila creu necessari realitzar un catàleg de vies d'escalada, que permeti determinar quines vies són obertes i a partir d'aquí poder diferenciar-les de qualsevol nova via que es pugui equipar.

D'altres mesures es consideren absurdes, com la prohibició de pemocar en alguns parcs, que faria

Joan Casòliva, tècnic del Departament de Medi Ambient de la Generalitat, i Anton Fontdevila, president de la FEEC, ponents del debat. Foto: Anxí Talaia

necessari –fent un xic de broma– que els excursionistes seguíssin caminant tota la nit per no incórrer en cap il·legalitat.

Un altre aspecte comentat pel president de la FEEC fou la diversitat de normes existents en els diferents espais protegits espanyols. Anton Fontdevila va explicar que existeix un treball de la Facultat de Dret de la Universitat de Saragossa consistent en l'elaboració d'un estudi comparatiu de les normatives dels espais protegits de l'estat. A partir d'aquest estudi, la FEEC vol fer una proposta de normativa a l'administració, que sigui més coherent i menys lesiva per als interessos del món excursionista.

Joan Casòliva, del Departament de Medi Ambient, va defensar l'existència de mesures que restringeixin l'accés dels excursionistes a determinats espais protegits.

En primer lloc va definir l'excursionisme com un conjunt d'activitats tradicionals i amb poc impacte sobre el medi, que són majoritàriament acceptades i fins i tot benvingudes en els espais protegits.

No obstant, la sobrefreqüentació actual fa necessari que es posin límits a algunes activitats que s'havien fet tradicionalment. I les prohibicions són inevitables perquè, sovint, el sentit comú no és suficient perquè la gent valori o s'adoni de l'impacte que causa. Així, per exemple, espantar un gall fer un sol cop, a l'hivern, pot tenir conseqüències greus per a la seva

El públic va seguir amb atenció el transcurs del debat. Foto: Anxii Talala

supervivència, cosa que fa necessàries certes regulacions que de vegades no són ben enteses o acceptades, per desconeixement.

D'altres activitats excursionistes menys tradicionals, com el barranquisme, poden també perjudicar algunes espècies que, tot i que poc conegudes, no són menys dignes de protecció.

En general, les prohibicions tenen com a objectiu dificultar l'accés als espais i estan relacionades amb la impossibilitat de realitzar un control més fi, a cadascuna de les zones més sensibles, a causa de la manca de guardes.

Com a element de reflexió va comentar l'escassa força del col·lectiu excursionista, com a grup de pressió, davant d'altres col·lectius de vegades menys nombrosos però amb més capacitat socioeconòmica o més ben cohesionats (caçadors, pescadors, etc.), que aconsegueixen defensar millor els seus interessos. També va assenyalar la diferència entre els criteris tècnics –fonamentats en coneixements científics, que avancen dia a dia– i els criteris i posicionaments polítics, que depenen molt de la capacitat d'influència i el poder de convicció dels grups socials implicats.

Finalment va assenyalar que, certament, hi ha un conflicte entre l'excursionisme i la protecció de l'entorn natural i que, per resoldre'l, cal el diàleg entre el món excursionista i l'administració, que ja s'està produint i que ben segur aportarà millors resultats que l'enfrontament o la manca de col·laboració.

Després dels comentaris dels srs. Anton Fontdevila i Joan Casòliva, el moderador, Salvador Butí, va obrir el debat als assistents a la sala, que van fer diferents preguntes i van aportar les seves opinions. En general, les persones que van intervenir es van mostrar convençudes de la necessitat d'establir límits a les activitats humanes –entre les quals les excursionistes– en el medi natural, però una mica crítiques amb la manera amb què aquests límits es concreten en cada cas particular.

Salvador Butí va fer de moderador d'aquest tercer debat. Foto: Anxii Talala

Comissió de Medi Ambient

Crònica del "cotarro" talaienc

ASSISTÈNCIA DEL G.E.T. A LA VIII TROBADA D'ESPELEÒLEGS DE CATALUNYA

Així com l'any 99 va tocar organitzar aquestes jornades al GET de la nostra Talaià, enguany ha estat l'ERE de l'Agrupació Excursionis-ta Catalunya, de Barcelona, l'encarregat d'organitzar aquesta trobada anual dels afeccionats a l'exploració d'avencs i coves, la qual va tenir lloc durant el 14, 15 i 16 de juny, i evidentment l'escenari de l'activitat ha estat aquest massís càrstic, gairebé familiar per a nosaltres com és el Garraf, i concretament a les seues del Parc Natural, la qual cosa és d'agrair i així fugir de l'ambient urbà de les anteriors trobades, alhora que es realitzava en un medi molt propi d'aquesta activitat. La trobada va tenir un seguit d'actes dedicats tots ells a difondre aquesta ciència-esport i amb la finalitat d'unificar i relacionar tot el que representa el moviment espeleològic català. Però a més hi havia una part esportiva i lúdica, com fou l'exploració de 10 avencs que l'organització havia equipat per poder baixar-hi. A més d'exposicions de les campanyes d'exploració dels diferents clubs assistents, també es va realitzar una taula rodona de les velles glòries de l'espeleologia en les quals poguérem veure el Lluís Muntan, l'Emili Sabaté, l'Óscar Andrés, el Joan Borràs i l'actual president de la Federació, l'Hilari Moreno, debat que girà a l'entorn dels inicis de les exploracions d'aquest món subterrani i l'evolució de la tècnica i del material espeleològic. També hi hagué una projecció de diapositives de les campanyes de recerca de l'ERE i una taula rodona sobre la conveniència d'iniciar la quitxalla a la pràctica de l'espeleologia, la qual cosa va posar de relleu la problemàtica legal existent per poder iniciar els més joves. La cloenda i el comiat es va-

ren acabar com sempre amb un àpat. A la trobada varen assistir tres dels nostres espeleòlegs del GET, que han elogiat la bona organització d'aquest acte.

PARADA DE LLIBRES A LA RAMBLA PER SANT JORDI

Fidels a la tradició des de fa bastants anys, la nostra Agrupació munta una paradeta de llibres a la Rambla per la diada de Sant Jordi. Enguany també, i com sempre tinguérem sort de la col·laboració d'alguns socis jubilats i alguna mestressa de casa que es dedicaren a vigilar la parada i a vendre els llibres, el dipòsit dels quals aquesta vegada ha anat a càrrec de la Llibreria La Mulassa, que ens ha ofert tota classe de facilitats per poder oferir als nostres socis i coneguts, llibres i guies de muntanya, de viatges, d'escalada, d'excursionisme, d'alpinisme, de recorreguts de BTT, d'itineraris d'esquí de muntanya, i d'obres sobre la fauna i flora i sobre el medi natural i un munt més relacionats amb les nostres activitats habituals. Com sempre, la parada de llibres anava acompanyada d'uns panells amb les principals imatges fotogràfiques de les activitats més importants d'enguany, exposició que com sempre és molt visitada i comentada per tothom.

La venda de llibres superà les expectatives previstes donada la gran aflluència de gent a tota la Rambla, la qual cosa ens permeté —a més de cobrir les despeses— dedicar els petits beneficis a comprar algun llibre per a la nostra biblioteca social. I si res no ho impedeix, fins l'any vinent.

LES OBRES DEL LOCAL

Poca cosa podem dir respecte al trimestre passat, ja que a part

d'actualitzar alguns sectors de la instal·lació elèctrica, resta encara per posar al dia bona part de la mateixa. També falta alguna actuació de fusteria i si podem cobrir algun passadís amb cel ras, o si no dotar d'escala l'altell de darrere la capella per poder-lo utilitzar com arxiu i magatzem. Esperem poder realitzar aquestes qüestions dins l'exercici actual.

Mentre, haureu pogut observar un altre amuntegament de mobles al vestibul de l'entrada del carrer, els quals han estat cedits en un lot de mobles usats per la Diputació de Barcelona i que s'han de repartir per les diverses dependències, per la qual cosa esperarem a la tornada de vacances per convocar-vos en alguna jornada de tragar i redistribuir mobiliari. Us esperem.

UNA NOVA EDICIÓ DE LA REVISTA DEL GET, "SOTERRÀNIA"

Encara que amb l'endarreriment propi d'aquestes edicions discontinues, els membres del GET aquest passat abril varen reeixir finalment en editar el núm. 5 de la seva revista "SOTERRÀNIA", i ho feien com a celebració i com a cloenda del 30 Aniversari de la fundació del grup que s'esqueia el passat any 2000, qüestió que s'ha anat allargant fins enguany. La revista, força ben editada, a més de la corresponent editorial que rememora aquests trenta anys d'activitats, dedica unes pàgines a l'opinió de l'efemèride, i després les pàgines variades d'Espai Obert, on surten tota classe de notícies relacionades des de l'activitat dels nostres espeleòlegs fins a acurats articles històrics i tècnics. Les pàgines principals les ocupen, primer la Campanya Gaià, i després la campanya Cotiella, amb dades, fotografies i plànols de les cavitats i zones explorades, i segueix amb

Crònica del "cotarro" talaienc

l'entrevista a cinc personatges de l'espeleologia local, uns encara en actiu i d'altres que ho havien estat anys enrere. Les darreres pàgines estan dedicades a l'exploració d'un avenc a l'Aralar (Nafarroa) Ormazorreta'ko Leizea i després al capítol de Notícies, que tanca la darrera pàgina amb el toc d'humor d'un acudit gràfic.

Caldrà encoratjar els del GET perquè aquesta edició tingui més continuïtat. Per molts anys!

NECROLÒGIQUES

Durant aquest trimestre hem tingut notícies necrològiques que han afectat alguns dels nostres socis. Així hem sabut que l'actiu membre del GET, Jaume Mirabent, va perdre el seu pare de mort repentina. El finat, prou conegut a la veïna vila de Sitges on vivia, reuní una gran concurrència en el seu enterrament. Des d'aquestes planes la més sincera condolença al Jaume i tota la seva família. També ens ha deixat el Sr. Ramon Pascual, sogre de l'Eduard Montané i pare de la Lurdes Pascual, el qual, a més del parentiu amb els nostres socis, ha estat proveïdor de la Talala durant molts anys a través de la coneguda botiga de material d'oficina, Cal Virella, situada a la plaça de la Vila. Una vegada més hem de donar als familiars i amics la nostra més sentida condolença. I el nostre bon amic i habitual col·laborador de la nostra Secretaria i GR-ista convençut Ramon Casas ha perdut el seu sogre, el Rafael Jorba, mort a l'edat de 80 anys. Tant a ell com a la seva esposa Montserrat i a la resta de família, el nostre sincer condol. A tots els nostres amics vinculats a la Talala i als seus familiars els donem la nostra prova d'afecte, amb el desig que els finats descansin en pau.

CRÒNICA DELS DIVENDRES CULTURALS

Obriem aquest darrer trimestre d'activitats al nostre local el divendres 5 d'abril amb la inauguració i presentació a la Sala d'Actes de l'**EXPOSICIÓ ESPELEOLÒGICA . CAMPANYA GAIÀ**, organització a càrrec del GET, que presentaren una bona col·lecció gràfica del desenvolupament de les exploracions i recerques realitzades entorn a les cavitats properes al riu Gaià. A continuació, amb el propòsit de descongestionar la Sala d'Actes, el mateix GET ens oferí un bon audiovisual precisament referit a aquesta campanya, però amb l'especial circumstància de realitzar-lo a la Sala Polivalent del segon pis, just i poc temps després d'acabar-la de rehabilitar. Una mica amb la sensació d'experiment, es projectà un correcte audiovisual, en tot cas creiem que mancat d'una bona sonorització, a la qual la sala nova no contribuï pas massa. Els càlculs del forjat de bigues (de fusta) i el reforç de "mallasso", formigó i enrajolat, és suficient per resistir les més de 50 persones que es van aplegar per veure l'audiovisual, però caldrà reservar aquesta nova sala per a actes amb menys concurrència, vista l'estreta escala de sortida per a casos d'evacuació. I el dissabte dia 6, tingué lloc en la Sala d'Actes el **REPARTIMENT DE TROFEUS DE LA MARXA PER DESCRIPCIÓ**, a més també es repartiren els **PREMIS DE FOTOGRAFIA DE LA CAMINADA POPULAR**, la mostra fotogràfica de la qual fou exposada en un dels racons de la sala. L'acte, amb força concurrència, sobretot dels premiats, era organitzat pel Grup de Marxes i Caminades. El divendres 12, i en un acte organitzat per la Secció de Cultura, fou l'Antoni Muné-Jordà, redactor en cap de la revista Serra d'Or, escriptor i finalista del Premi Sant Jordi 99, qui

ens vingué a parlar de **VERDAGUER, EL VAPOR I LA CIÈNCIA A LA RENAISSANCE**. I fou precisament el nostre bon amic, el Quico Mestres, editor del Cep i la Nansa, qui féu la introducció del conferenciant, explicant-nos que és un autor que té molts recursos narratius i que li diuen que escriu molt bé, i que quan ve a viure a Vilanova destaca des del primer moment, interessant-se per les col·lectivitats i reflectint la vida vilanovina en les seves obres, qüestió que altres intel·lectuals —com per exemple d'Ors— no han destacat mai res de Vilanova. Amb un pròleg previ sobre la industrialització del segle XIX i la relació menestralia-burgèsia i la seva connexió amb les fàbriques de vapor així com el vaixells també moguts pel vapor, el conferenciant ho anà relacionant amb aquest gran escriptor i poeta que fou Verdaguier, destacant la continua menció que fa en els seus escrits de temes tècnics i científics, basant-se sempre en l'origen científic de les seves apreciacions, i no com altres —Victor Balaguer n'és un exemple —que feren elucubracions fantasioses i poc rigoroses, provinents del Romanticisme i arrossegades durant la Renaixença. Així ho podem apreciar dins l'estructura dels seus grans poemes l'Atlàntida i Canigó. Des de la flora i la fauna, fins als oficis, els transports o la seva visió profundament geogràfica del seu país, se'ns féu veure que Verdaguier fou un poeta amb llenguatge tècnic. El conferenciant fou acompanyat amb càlids aplaudiments per un públic que omplia la Sala d'Actes. El següent divendres, dia 19, estava previst presentar un llibre, però es va haver d'ajornar per diverses circumstàncies, fins al mes següent, si bé a la Sala d'Actes i organitzat pel GET es feia la **CLOENDA DE L'EXPOSICIÓ "CAMPANYA GAIÀ"** i s'aprofitava l'avinentesa per presentar la **REVIS-**

Crònica del "cotarro" talaienc

TA SOTERRANIA N. 5, de la qual ja fem menció en un altre apartat d'aquest mateix "Cotarro". Tancàvem l'abril el divendres 26 amb una projecció conjuntament organitzada per la secció de Muntanya i el GEAM, que sota el títol de **MONTBLANC 4800 ?** era presentada pel Josep Bertran i el Lluís Orús, i que de nou constituï un espectacular passeig per les crestes de neu i glaç del sostre dels Alps, en diversos recorreguts, amb unes magnífiques diapositives tant del cim del Mont-Blanc, del Dôme du Gouter i la cresta fins al cim, com la vall glacial fins al Mont Maudit i el Mont Blanc de Tacul i les arestes que els uneixen, així com l'Arête des Còsmiques i l'Aiguille du Midi. Un veritable espectacle de l'alta muntanya que fou premiat amb una bona ovació pel públic assistent.

El maig s'iniciava al local social el dijous dia 2 amb el **COMENÇAMENT DEL III CURS DE BARRANCS** organitzat pel GET, mentre que era el divendres dia 3 quan el Salvador Butí i la M^a del Carme Barceló ens projectaven i ens explicaven **IMATGES DE PORTUGAL**, un tomb pels paisatges, ciutats i monuments dels nostres veïns lusitans. Amb el rigor històric a què ens tenen acostumats, ens explicaren amb tot detall molts dels aspectes de la vida i història d'alguna de les regions portugueses més conegudes. Bons aplaudiments clogueren aquesta interessant projecció, que estava organitzada per la Secció de Cultura. I fou el divendres dia 10 quan finalment -i després de l'ajornament del mes anterior- es pogué fer la **PRESENTACIÓ DEL LLIBRE "CAMINEM PER L'ALT PENEDÈS"**, acte que organitzava la Secció de Cultura. Els tres autors del llibre, Joan Domènech, Gabriel Espunyes i Fèlix Masachs, tots del C.E. del Penedès de Vilafranca, ens anaren comen-

tant per torns tots i cadascun dels itineraris, amb el suport d'una col·lecció de diapositives dels indrets més rellevants de cada recorregut. Una guia excel·lent per poder recórrer, no només la plana penedesenca, sinó també les serres que l'envolten i guaitar àmplies panoràmiques. A més dels aplaudiments de cloenda de l'acte, els assistents també pogueren adquirir uns quants exemplars del llibre, que serviran per donar algun tomb matinal per la comarca veïna. El divendres 17 era una **EXPEDICIÓ TURQUIA AMB CAIAC-MAR** on l'Alfred Milà, un conegut practicant d'aquest esport, alhora que comerciant nàutic, ens mostrà no una col·lecció de diapositives com estava previst sinó un vídeo molt ben resolt, on ens relatava amb tot detall les múltiples peripècies de la navegació amb caiacs per unes aigües com les de la mar Egea i Mediterrània i entremig d'algunes illes i racons de la costa turca, francament espectaculars. L'aventura comptava amb el suport d'un equip terrestre i tenia com aliat un temps assolellat i amb una mar en calma total, la qual donava la impressió de vogar per un estany. Una bona aventura de les quals l'amic Milà és habitual practicant. El divendres 24, amb no massa públic a la sala d'actes, es féu una conferència que portava per nom **BÒSNIA DESPRÉS DE LA GUERRA !** i que era organitzada conjuntament per l'ONG Espero i la Secció de Cultura. Els conferenciant, Eric Collignon i Òscar Puig, anaren explicant com és el període després de la guerra a Bòsnia, com se n'estan sortint, com intenten reconstruir un país desfet materialment i moralment i també com està contribuint aquesta ONG en canalitzar tot tipus d'ajuda, saltant amb facilitat des del més esperançat optimisme a un pessimisme potser més realista. Uns aplaudiments de solidaritat clogue-

ren aquest acte. I pel divendres 31, per tancar el mes de maig, teníem dos actes consecutius. Primer a la Sala d'Actes, era el José Luis Draper, conegut representant d'una agència de viatges, que com altres vegades ens presentava una altra zona del món per visitar. Aquest cop fou **VIETNAM, UN PAÍS PER DESCOBRIR**. I ens mostrà un país que encara que fa gala de cultures ancestrals vol progressar i atreure un turisme que cada vegada és més gran, i allunyar aquelles imatges bèl·liques que tothom vol oblidar. És un país en plena evolució i s'està industrialitzant a marxes forçades, encara que pugui contrastar amb les imatges dels canals encara plens de barques comprant i venent pel mètode tradicional. Però aquests països, tant Vietnam, com Cambodja - que també entrava dins la visita - o com la veïna Tailàndia, estan practicant costums entre el poble, com per exemple, res d'imitar a occident, o convertir el país en un lloc on ningú demana almoïna, o sinó rebaixar al mínim el nivell de robatoris. Del Vietnam, d'on ens mostrà un ric patrimoni cultural, passàrem a Cambodja, on a més de donar un passeig per la història antiga ens submergiríem en la divisa del seu turisme: el famós temple-muntanya d'Angkor, amb la ciutat emmurallada d'Angkor Thom i més enllà el temple khmer d'Angkor Wat. Les espectaculars diapositives del conjunt de tot el viatge foren premiades amb una càlida ovació. I sortint de la sala d'actes, amb un breu interval, podríem passar al pati del local, on per allò que ja feia calor a l'interior ara tocava estar a la fresca amb **SOPAR I MÚSICA EN VIU**. Igual que l'any passat, els Combos de l'Escola Freqüències, compostos per alumnes i professors, dirigits pel Xavier Balfegó, ens oferiren una excel·lent exhibició de les tècniques

Crònica del "cotarro" talaienc

de la majoria dels instruments, sigui teclats o bateria, guitarra, clarinet, flauta, violí o qualsevol altre, que en les diferents actuacions ens mostraren l'alt nivell assolit pel conjunt d'aquesta escola. No cal dir que la nodrida concurrència va premiar amb molts aplaudiments totes i cadascuna de les actuacions. O sigui, per tancar el mes de maig havíem tingut un divendres complet, una bona conferència, un bon sopar i un bon concert. Què més volíem?

I ja som al Juny. Comencem amb una conferència que, organitzada per la Secció de Cultura, anà a càrrec de l'historiador Jordi Vidal i Pla, i que titulà **7-6-1640 / 7-6-2002: UNA REFLEXIÓ SOBRE LA GUERRA DELS SEGADORS**. Amb una coincidència de data però 362 anys més tard, el conferenciant ens anà desglossant les causes i motius que portaren el poble català a la revolta contra el poder establert, precisament aquell 7 de juny. Així, Felip IV i el seu "vàlid" comte-duc d'Oliveres, que s'havien embolicat amb l'europea Guerra dels 30 anys, aprofitaren per demanar diners i el pagament d'una part de l'exèrcit, a la qual cosa Catalunya s'hi negà, però la monarquia seguí pressionant els municipis i els eclesiàstics i a tot-hom que podia. El detonant de la tensió política foren els allotjaments militars, o deure que tenien els pagesos d'acollir els soldats. La qüestió, que ja venia de lluny, s'agreujà entre 1637 i 1639 quan la guerra va arribar al Rosselló i els pagesos protestaren perquè no podien mantenir aquella feixuga càrrega. Un seguit de decisions que empobrien el Principat va fer que els pagesos es revoltessin contra els terços, fent-los fugir del Principat. Els revoltats entraren a Barcelona, i després d'alegir-se als centenars de segadors que

esperaven anar de jornalers, el dia de Corpus de 1640 saquejaren les institucions i executaren el virrei. Davant la passivitat de les autoritats catalanes per la justa revolta, Felip IV decidí ocupar militarment Catalunya, sense creure que aquesta comptaria amb l'aliança de França, les tropes conjuntes de la qual derrotaren l'exèrcit de Felip IV a la batalla de Montjuïc. El conferenciant va fer-nos veure com a partir d'aquí va començar l'anomenada Guerra del Segadors i les conseqüències posteriors. La interessant conferència motivà finalment algunes preguntes sobre aquesta guerra i l'activa participació de les principals viles comarcals com Vilanova, Sitges i Vilafranca. Una bona ovació clogué aquest acte. Per al divendres 14 s'havia programat una projecció de diapositives que es va haver d'ajornar, mentre que el dissabte 15, al pati del local, la gent del Bar organitzaven un **SOPAR-FESTA MEDIEVAL** amb un èxit limitat d'assistència. I ja el divendres 21 es feia l'esperat **DEBAT SOBRE L'ACTIVITAT EXCURSIONISTA ALS ESPAIS NATURALS PROTEGITS**. L'acte, organitzat per la Comissió de Medi Ambient de la Talaia, havia intentat que la presència de ponents a la mesa fos més extensa, però finalment només hi varen poder assistir Joan Casòliva, tècnic del Departament de Medi Ambient de la Generalitat de Catalunya, i el President de la Federació d'Entitats Excursionistes de Catalunya (FEEC), Anton Fondevila. Però el debat, tot i el seu alt interès excursionista, no va cobrir del tot les expectatives d'assistència prevista. Amb tot, el pati estava ple i tant les exposicions per part dels ponents com les intervencions dels assistents foren encertades, incloent-hi algunes crítiques des de la FEEC al departament de Medi Ambient respecte a la política seguida

en els espais naturals protegits. Però no allarguem més aquest capítol perquè en aquesta mateixa revista ja en trobareu àmplia informació en un article. El debat comptà en tot moment amb el suport de la FEEC, inclosa la publicació de la convocatòria en la seva pàgina web, la qual cosa féu que rebéssim uns quants correus amb opinions i preguntes. El debat fou iniciat i dirigit des de la mesa pel Salvador Butí, el qual també clogué l'acte donant les gràcies tant als ponents com a tots els participants i assistents. Per tancar el mes de juny, i amb ell el segon trimestre, el divendres 28 a la Sala d'Actes va tenir lloc una magnífica projecció de diapositives que, amb el títol d' **ASCENSIÓ AL MAC-KINLEY**, ens presenta el Quico Magrinyà, un alpinista de Valls, que va formar part d'una petita expedició al cim més alt d'Amèrica del Nord, situat a Alaska, i amb una alçada de 6187 m. Amb unes panoràmiques espectaculars de neu i gel i amb unes baixíssimes temperatures, va caldre una llarga aproximació per geleres immenses a base de travessa a l'estil polar, amb esquís de muntanya i arrossegant trineus amb els equips i proveïments, fins arribar a la base. Un cop iniciada l'ascensió i més enllà de la meitat de la pujada, el mal temps i el fred els feren desistir, però una notícia via ràdio que hi hauria un curt període de bon temps féu repensar la retirada, encara que només els dos germans Magrinyà aprofitaren aquell lapsus i assoliren el cim. Les magnífiques diapositives foren comentades de viva veu i de forma planera ens explicà aquesta epopeia de la conquesta del punt més alt dels EUA. Un públic que no arribava a omplir la Sala d'Actes premià amb càlids aplaudiments aquesta projecció. I fins al trimestre que ve, Bones vacances!

*Esquí
de
muntanya*

EL SOMRIURE DE LA DARRERA TRAÇA

La nit encara era dormida, freda i estrellada quan el nostres cosos lents sortien dels sacs i es posaven dins els vestits de feina. Alguns frontals ja caminaven pel nostre costat carregant motxilles i esquís damunt d'ombres opaques i callades. Després d'un esmorzar fugaç, ens posàrem també a caminar darrere les últimes petjades formant part d'aquesta rua d'ànimes. Els primers esquitxos de llum naixien per darrere i amb les primeres albaades aconseguírem passar pel refugi i, poc més enllà, descansar les espatlles de la càrrega

dels esquís i posar-los al seu lloc, sota els peus i damunt de la primera neu. Una neu curiosament marró i bruta.

Un flanqueig excessiu cap a la dreta ens condueix a l'error i ens obliga, en el fort pendent, a rectificar en ziga-zaga cap a l'esquerra, per retornar a la traça dels "portillons" i alhora a la companyia de la munió d'excursionistes que, peu davant, peu darrere, caminen cap al cel, envoltats els caps per la boira que neix d'una respiració estroncada.

En un determinat instant, algú dels nostres s'arria uns metres i després algú altre d'un grup diferent. La neu, oberta per esquís i planxes i endurida per la nit, com una pell vella solcada d'arrugues profundes i venes varicoses, fa perdre adherència a les "foques" i obliga a posar les ganivetes que com urpes s'arrapen a la superfície.

Costa agafar el ritme que esdevé mecànic i monòton, clavar el bastó dret, fer lliscar l'esquí esquerre, clavar el bastó esquerre i fer lliscar l'esquí dret, un cop i un

"A l'altra banda, per sota els peus ens entretenim observant, com una ferida venial, la traça dibuixada que travessa la glacera." Foto: Ricard Belascoain

"Una nova parada i una nova repetició del ritual de captar imatges." Foto: Ricard Belascoain

altre, un cop i un altre, un cop i un altre. Sentir el batec del cor que vol trencar les temples del cervell i el propi pit. Progressem en ascensió, lenta però constant.

La lluna encara és present davant nostre, pàl·lida i gran, penjada d'un cel ja pintat de blau potent i, després de tres hores, trobem la plataforma dels "portillons", prenem instantànies per regalar l'ego del record i 'ganyips' i aigua pel cos macerat. A l'altra banda, per sota els peus ens entretenim observant, com una ferida venial, la traça dibuixada que travessa la

"El darrer descens de la temporada." Foto: Ricard

glacera. També parlem llarg per primera vegada, ens traspassem sensacions i riem cansats, que per això hem vingut.

De nou sobre la massa blanca, ara ascendent però més suau, ens desplacem a bon ritme avançant part de la infanteria que havia sortit abans que nosaltres i que ens regalen, no entenc per què, amb mirades furtives de ràbia i enveja abans de tornar a abaixar el ulls foscos cap al destí dels seus peus, folrats de ferros punxeguts.

Clavar el bastó dret i fer lliscar l'esquí esquerre, clavar el bastó esquerre i fer lliscar l'esquí dret, un cop i un altre, un cop i un altre, un cop i un altre durant una hora més fins a arribar al coll de Coronnes. Una nova parada i una nova repetició del ritual de captar imatges —ajunteu-vos més, poseu-vos allí que surti el cim darrere,...- i del de dotar de noves reserves el cos. Un acudit sobre la inutilitat i riures nous però quasi silenciosos. La boira de la deserció planeja davant de la visió de la darrera muralla, però la força de voluntat, o simplement l'orgull, s'imposa com en un acte sagramental.

Deu passes i parar, respirar dues o tres vegades, deu passes més i volta maria, ara a la dreta, ara a l'esquerra, una vegada i una

"Això s'ha acabat definitivament." Foto: Ricard B.

altra per guanyar altura. Els més forts es distancien però en una hora més i en l'interval de deu minuts tots som al cim. Malgrat tot, aquest no és l'objectiu i tan sols hi ha feta la meitat de la feina, la més feixuga possiblement.

Retirar les pells de foca i guardar-les, cordar les fixacions, posar-se roba de protecció i iniciar el descens. El darrer de la temporada, sensacions múltiples i contradictòries; la diversitat de l'estat de la neu, ara dura, ara pesada, ara un bon tros pendent i poc enganxós juga a les mentides amb altres sentiments com la compensació cercada en l'esforç esgotador i llarg de la pujada, el plaer de lliscar lliures i la tristor que marca un llarg acomiadament.

Fi, darrers intents de retenir imatges en petites capsas per poder plorar d'enyor, en la llarga nit d'estiu. Carregar de nou les fustes a l'esquena i caminar, caminar primer entre pedres que reforcen els peus matxucats i després entre prats que regalen la vista, fins arribar al cotxe-magatzem-alberg.

Això s'ha acabat definitivament o...potser, simplement acaba de començar regalant un somriure.

Ricard Belascoain García

Col·laboracions

UN TOMB PEL CIRCUIT DE REFUGIS

CARROS DE FOC

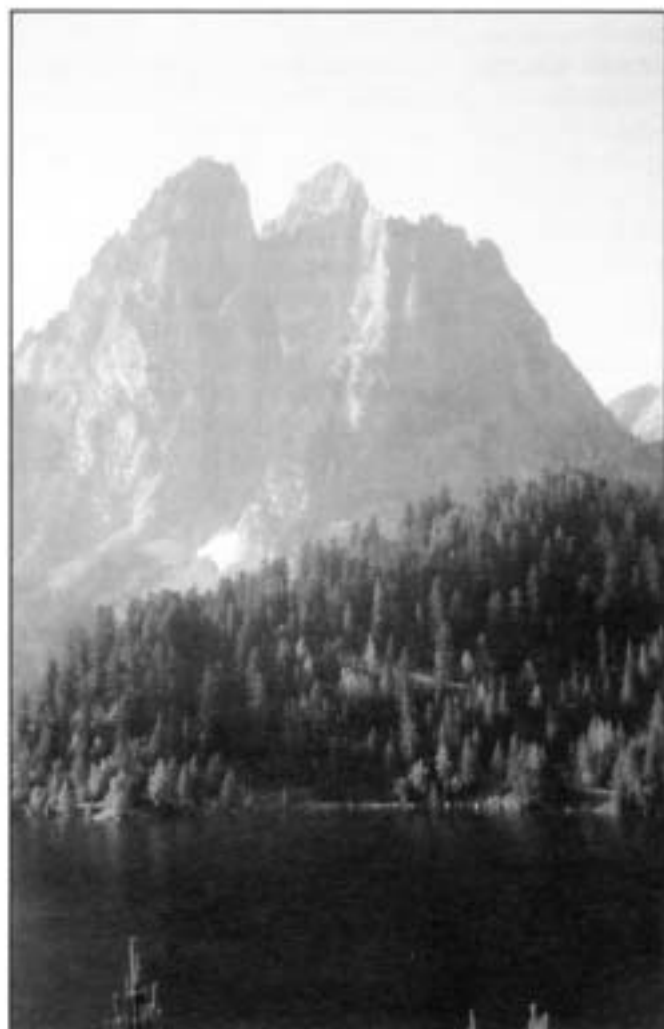
PARC NACIONAL D'AIGÜESTORTES I ESTANY DE SANT MAURICI

Què, Pitu, vols venir ?Doncs sí, m'agradaria !Serà de sant Joan a sant Pere, et va bé ?...Siiii !! i li ho diré a la dona. I pensat i fet! En principi prevèiem set de colla, però una deserció a darrera hora de la Farri ens deixà en sis. I ja ens teniu a la recerca d'informació a les web's que parlessin d'aquest conegut itinerari. I li diuen de tot, "Travessa dels refugis del Parc Nacional", altres, "Alta ruta Aran - Pallars - Ribagorça" i fins i tot els gavatxos n'hi diuen "Le Tour des Encantats", i consisteix

en un recorregut pels nou refugis guardats de la zona esmentada i que són: Amitges, Saboredó, Colomers, Restanca, Ventosa i Calvell, Estany Llong, Colomina, Josep Mª Blanc i Ernest Mallafré. Però el que l'any 1987 va començar com una qüestió dels guàrdies dels refugis de fer la travessa d'una tirada i en un sol dia, ha anat evolucionant en dues direccions, una pels "supermans" que l'arriben a fer en el rècord entre 10 i 11 hores, en una franca i disputada competició, la

qual en aquesta categoria porta per nom "Sky Runner". Cal dir abans que la prova, tant pels qui van corrent com pels qui van xino-xano, el recorregut complet transcorre per l'alta muntanya, a una alçada mitjana de 2400 m, amb un desnivell acumulat de 9200 m i amb un recorregut aproximat de 60 km.

Pels qui volen anar al seu ritme i sense que els empaiti ningú, hi ha la possibilitat també de classificar-se participant en la categoria "Open"

El Encantats i l'estany de Sant Maurici. Foto: Josep Blanes

Les 4 dones travessant una congesta prop del coll de Colomers. Foto: Blanes

i trigar els dies que es vulguin, sempre i quan es marqui la butlleta a tots i cadascun dels refugis de l'itinerari. Ara bé, la nostra colla de bon principi ja vàrem decidir que no compraríem la butlleta i que faríem el recorregut com ens donés la gana, i que fins i tot ens estalviaríem algun refugi. Això sí, era qüestió de reservar les places en els refugis no fos que trobéssim ple i haguéssim de fer bivac, quan per altra banda pensàvem no portar sac de dormir per evitar pes. I parlant d'evitar pes, posats a fer vàrem encarregar dormir, sopar i esmorzar, i val a dir que a tots els refugis varen complir perfecta i abundantment.

Voliem doncs, —si el bon temps ens acompanyava— gaudir de l'alta muntanya i visitar una de les regions lacustres més importants del nostre Pirineu, contemplar i fotografiar panoràmiques i paisatges, sovint idíl·lics, encara que tampoc se'ns amagaven les dificultats de molts dels passatges de l'itinerari, tot amanit per la càrrega d'unes feixugues motxilles, que tot i portant només l'indispensable, pesaven de debò. I si per alguna cosa s'ha caracteritzat aquesta travesa ha estat pel munt d'espectaculars tarteres que haguérem de creuar, per la gran quantitat d'estanys i estanyols pels que passàrem a tocar, així com per les extenses superfícies de congestes de neu, de les quals derivaven innombrables dolls d'aigua que ens facilitava omplir les cantimplors (amb lithines, si us plau!) i, evidentment, un espectacular però veritable paradís de flors de tots els colors i varietats.

Au va! Comencem! **Primer Dia.** Haviem sortit de Vilanova el 23 de juny i volíem acabar el dia 29. Amb dos vehicles, sortim el Jani i la Tina, la Blanca i la Vicki, la Pili i qui això escriu, el Pitu. I ben aviat cap a Lleida, passar per Pont de Suert, Barruera i Caldes de Boí, per tirar més enllà del Balneari i ficar-nos com vàrem poder en un farcit aparcament sota la presa de l'estany de Cavallers. I comencem a estar envoltats de tresmils, a la dreta teníem la Punta Alta i a l'esquerra, a l'altre costat del llac, els

Beciberris i els Còmolos, davant la Punta Harlé i el Pa de Sucre. Una esplèndida panoràmica d'aquell circ, imatge que ens acompanyarà en tot el dia d'avui i fins i tot demà.

I el camí cap al primer refugi, el Joan Ventosa i Calvell, es comença a enlairar. Un cop hem passat flanquejant per la vora del Cavallers (1781 m) i pel Barranc de les Llastres, ens enfilem fins arribar per damunt de l'estany Negre. Just més amunt albirarem el refugi, i al darrera seu les Agulles i pic de Travessani. Una aturada per mastegar quatre 'ganyips' i poca estona més tard ens presentem a la porta del Ventosa i Calvell, del CEC, i resulta que està atapeït de muntanyencs, entre francesos, britànics i catalans i altres, i sort que tenim lloc reservat. Després de fer-nos deixar les motxilles i les botes al vestibul, passem l'estona a l'exterior entre fer fotos i consultar els mapes, a més de fer petar la xerrada. Ostres! a sopar a 2/4 de vuit! això a casa no passa mai, segurament perquè encara estic treballant, però, som-hi! Un bon àpat ens restableix les energies, i a la sobretaula afegim una coca de Sant Joan i una ampolla de cava, gentilesa del sant patró del Jani Ferrer, amb gran rebombori entre la concurrència del refugi en esclatar estrepitosament el tap del cava. I a les deu, a clapar!

Segon Dia. Una bona dormida, a pesar dels roncs, i l'endemà ens llevem disposats a tot. Esmorzar, preparar motxilles enmig d'aquell batibull del vestibul, i punyeta! no trobo les botes! Gairebé no queda calçat a les caselles. Finalment trobo unes Boreal, exactament iguals que les meves, més noves però molt ratllades, amb uns cordons nous, i amb uns mitjons bruts i amb pudor de formatge de Cabrales, mentre jo n'havia deixat uns de nets i nous. Algú que havia sortit de bon matí me les havia canviat. Avisats els encarregats del refugi, confirmem el canvi. I amunt s'ha dit! Amb unes botes que per sort són del mateix número, em van força be, tot i que els meus galindons s'hi hagin d'acostumar. Ens acomiadem del refugi i amunt s'ha dit! Petit estany sense nom, vista enrere, i amb les aigües quietes com si fos un mirall, l'estany Negre que

reflecteix nítidament el massís dels Beciberris. Seguim les fites i després d'una estona de pujada embarquem en el que nosaltres identifiquem com l'estany Gran de Colieto, també força bonic en aquesta hora matinal. El plànol ens diu que el que tenim davant és el Pic de l'Estany de Contraix, i possiblement la queixalada més a la dreta de la carena deu ésser el Coll de Contraix. Però no en vàrem fer cas i les fites ens van portar a un altre lloc.

I la pujada continua i tornem a fer vista enrere, i reflectits al Colieto ens apareixen la Punta Harlé, el Pa de Sucre i el Tumeneia. I ens anem enfilant fent un munt de giragonses, en tot cas per una vall que no tocava, però fem confiança a unes fites molt ben posades. I estanyets i estanyols i sense parar de pujar, i fins i tot la neu tocant l'aigua, en un paisatge de meravella. I dalt de tot la carena dels Colomers. I el camí que s'enfila de debò, i fins i tot hem d'anar de quatre grapes. Travessem la primera congesta de neu i al final del corredor apareix el coll. Sembla fàcil si flanquegem pel costat esquerre. I ja hi som! El Jani comença a arrufar el nas. L'hem cagat!!! Això no és el coll de Contraix, sinó el coll de Colomers. Hòstia! Si aquí el rètol diu que comença el Parc Natural! Estem doncs a 2605 m.

Hauríem de rebobinar el nostre itinerari i buscar la forma de saltar a la vall de Contraix. Les dones desestimen l'oferta d'enfilarnos al Tuc de Colomers, ho veuen molt complicat i ens dediquem sense perdre alçada a buscar un collet dit Portal de Colomers, però tots són molt drets i amb les canals plenes de neu. I ens ho prenem amb filosofia, i mentre la part baixa de la vall és coberta per la boira, aquí un cel blavíssim i un sol espantant fan que la Blanca ens faci estar optimistes, sobretot quan cridava exaltada per aquells bonics indrets: Visca la República!!! i Sóc Feliç!!!

Tombem pel Circ de Colomers, i a sota el Lac deth Port de Colomers, i més enllà, després d'un munt de peripècies ens apareix l'Estanh Gelat i com el seu nom indica, a 2600 m i cobert de gel a finals de

Refugi Ventosa i Calvell. Al fons, el massís dels Besiberris. Foto: J. Blanes

Refugi de Colomers, al costat del lac del mateix nom. Foto: Josep Blanes

Xalet-refugi d'Amèlges, situat sota les agulles d'Amèlges. Foto: Josep Blanes

Refugi Ernest Malatré, proper a l'estany de Sant Maurici. Foto: Josep Blanes

Refugi Josep M. Blanc, a l'estany Tort de Peguera. Foto: Josep Blanes

Refugi Colomina, al costat del lac del mateix nom. Foto: Josep Blanes

Refugi d'Estany Long. Foto: Josep Blanes

La Viqui, la Pili, la Tina i la Blanca travessant una conquesta. Foto: J. Blanes

juny. Segons el mapa de l'Alpina per aquí passa un camí que ens portaria al Portal de Colomers, saltant a l'altra banda per la Pleta dels Gavatxos i cap a l'Estany Llong. Però no ho sabem veure pas, entremig de roques gegantines i congestes de neu. Sota nostre tres estanyets més, força glaçats, i damunt una espectacular i esvelta muntanya: el Tuc de Pòdo, la qual sembla l'eix central del circ i vigia de la vall. Després de molts tombs i grimpades, com que el temps passava i no s'entrellucava una sortida decidim: avall! I no us ho perdeu pas! estàvem damunt un recorregut de GR, o millor dit de PR, enmig d'un tarteram espectacular. I fem cap al Lac de Pòdo. En una sàvia decisió, no passàrem pel Coll de Contraix i faríem l'itinerari en sentit invers, és a dir, ens dirigíem cap al refugi Colomers, el qual inicialment havíem situat per a la penúltima jornada. Acabariem desnonant les reserves de pernoctar i canviar-les pels dies previstos pel nou sentit de l'itinerari. Un xic decebut, però... cap problema! Mentrestant continuàrem cap al bonic Lac Obago, i allí precisament vàrem enllaçar amb el GR-11, a 2289 m, i tot resseguint-lo passàrem a frec de més estanys com ara el Lac Redon i el Lac Long, que en aquella hora de la tarda i carregats d'un munt d'hores de camí encara tenim ganes de fotografiar buscant la seva millor perspectiva, potser captivats per la singular bellesa d'aquells racons pirinencs. Una curta remuntada del camí, seguida d'una davallada, ens deixaria davant la presa del Lac Major de Colomers, i a l'altre costat el preuat Refugi de Colomers II, de la FEEC, a 2130 m d'alçada. I com que hem arribat dels darrers, haurem de dormir amb un matalàs damunt les taules i bancs del menjador, però primer ens donen sopar i l'endemà també esmorzar, com era previst. Com que el refugi és petit, hem de sopar per tandes igual que hem de guardar torn per visitar un esperpèntic WC, penjat de la presa, damunt el llac, la qual cosa ens va semblar un lloc poc higiènic i fins i tot perillós.

Tercer Dia. Ens llevem i en el primer bon dia la Vicki diu que plega, que no està gaire fina, i que no es veu amb cor de seguir i que tirarà avall amb uns altres cap a l'Aran. Comprenem la seva decisió tenint

en compte que tot i la seva vitalitat és la companya més gran de la colla. Just a l'hora de sortir, el cel blavíssim que teníem resulta tapat per la boira, i tornem a travessar la presa, gairebé a les palpentes. El nostre objectiu d'avui és el refugi d'Amitges, gairebé sense deixar el GR-11 i tornant enrere pel mateix camí del dia anterior fins el Lac Obago, des d'on ens començarem a enfil·lar cap al Port de Ratera. I si girem la vista encara podem veure les boires arrapades al fons de les valls, mentre comencen a aparèixer les primeres congestes de neu, amb la silueta del coll retallada davant nostre. Però és un coll molt gran i està compost pel principal o Port de Ratera de Colomers, a 2572 m i després d'un altiplà queda a 2543 m el Port de Ratera d'Espot. Aquí dalt fem un descans, i no només per menjar quatre 'ganyips', sinó per poder contemplar aquella immensa panoràmica. Des d'aquí deriva el GR-211-4, que passa pel Refugi Saboredo, el qual nosaltres deixem de banda, i que acaba a la Val deth Ruda, a l'Aran. El Port està ple d'estanyols, algun d'ells mig glaçats, amb el teló de fons de la Punta Estasen, el Tuc de Saboredo i les Agulles d'Amitges, mentre que a l'altre costat i ben a prop ens queda el circ tancat pel Pic de Ratera, Pic del Bergús i el Gran Tuc de Crabes, tots ells amants per forces llenques de neu.

Deixem aquest coll tan esplèndid i seguirem baixant una estona més pel GR-11, per no trigar en abandonar-lo i seguir a l'esquerra un aeri camí entre tarteres, que sense perdre alçada ens portarà darrera les Agulles d'Amitges, tenint sota els estanys de La Muniydera i el dels Barbs. Pel fons de la vall, pel costat dret, ja fa estona que ha començat a retallar-se entremig de la calitja la coneguda silueta dels Encantats. Però avui no toca, ja els passarem a frec demà. Ara avall per un munt de vertiginoses giragonses per fer cap al final de la pista on veiem els 4x4 que fan viatges turístics des d'Espot. Beurem un bon raig d'aigua, reagrupar-nos, i per la pista enrere, en un tres-i-nores ens plantem davant del Xalet d'Amitges, del CEC, a 2378 m. Fantàstic! Hem arribat aviat, i a un refugi com cal, no hi ha gaire gent, el dia

és esplèndid, ens podem dutxar, i a més a més la màquina fotogràfica treu fum davant les espectaculars Agulles d'Amitges reflectides a l'aigua, i si et giraves al sentit contrari la vista se n'anava cap als Encantats, una mica més llunyans. Uns àpats molt correctes ens restituïren les energies perdudes. No podíem demanar res millor. Penso que va ser la millor etapa d'aquest recorregut. Al vespre, mentre els darrers raigs d'un sol daurat il·luminaven les testes dels cims, contemplem els Encantats i més lluny, al darrer terme, la vall que seguirem demà, la de Monestero amb el seu cim i el coll del mateix nom que el separa del proper pic de Peguera. I de cop i volta la concurrència de la terrassa s'esvalota i assenyala la propera presència d'un isard, i tots guaitant cap a la presa de l'estany gran d'Amitges, davant mateix del refugi. Ell tranquil, en veure's observat accelerà el pas i amb quatre gambades desaparegué deixant-nos amb un pam de nas. I a sopar i a dormir, a unes hores a les quals no estem acostumat a la vida ciutadana.

Quart Dia. L'endemà ben aviat, després d'esmorzar, motxilles al coll - que pesen igual com sempre - i avall per la pista en direcció al Llac de Sant Maurici. La baixada és forta i amb molts revolts, i poca estona més tard ens creuem amb el guarda del refugi que abillat de "runner" ja tornava d'entrenar-se. Adéu! Bon dia i bona excursió! Més avall de l'estany de Ratera ens desviem de la pista i seguim un camí entremig de bosc, gairebé superb i més quan al cap d'una bona estona de baixar quedem bocabadats davant una espectacular cascada: Oooh!! que maco!!! de totes les aigües que provenen dels estanys de més amunt. Per descomptat que s'imposa la foto de record, i tornem-hi, avall! Entremig de pins i avets s'intueix Sant Maurici i Els Encantats. Finalment apareixen amb la il·luminació justa d'aquella hora del matí per poder-los fotografiar amb tota la seva magnificència. I seguint el camí donarem la volta al llac fins arribar a la presa, per sort deserta de turistes que no es lleven tan aviat com nosaltres. Seguim la indicació cap al refugi Mallafre i la vall de Monestero, i ben aviat hi fem cap

Les aigües de l'estany de Colieto reflecteixen la Punta Hirió, el Pa de Sucre i el Tumeneia. Foto: Josep Blanes

després d'una bona remuntada. El refugi Ernest Mallafre és de la FEEC i està a 1885 m, és a dir, que és el que es troba a la cota més baixa del recorregut, però com que no hem de quedar-nos-hi ens conformem amb unes fotos i prou, quan un crit em desvetlla, Pitu! un isard!! i ràpid com una centella ens olora i desapareix entremig del bosc, mentre una foto fugissera testimonia que quasi no el vam veure.

A partir d'ara el camí avança per la part baixa de la vall, superant successives plataformes, per un sens fi de meandres d'aigües claríssimes, entremig d'arbres i prats atapeïts de flors de tots els colors, amb el marc incomparable de la Valleta Seca i els Encantats a l'esquerra i tancant la vall els colls de Peguera i de Monestero. I hi trobaríem de tot, des del Gasó alpi a la Miosotis, el Lot corniculat, o el Neret, i un munt de coixins de Silene Acaule, a més de Pulsatille blanques i també grogues o si no algunes orquídies com la Orquídea Latifolia, i moltes més que ja no recordo. Una incursió pel túnel del temps em recorda que l'any 1968 - carai! el segle

passat! - havíem participat en el 27è Campament N. d'Alta Muntanya de la FEM, organitzat pel C.E. de Gràcia, precisament en aquells magnífics paratges.

Bona estona més tard, després de deixar enrere l'estany de Monestero, arribem a la Girada Gran, una bifurcació de camins senyalitzada amb els rètols: cap al coll de Peguera o cap al coll de Monestero. Doncs anem cap aquest darrer, cap a l'esquerra, perquè encara que no ho havíem dit abans, la previsió era d'arribar al refugi Josep Mª Blanc. I ara ja comença a enfilarse de veritat, el camí, hem abandonat la zona verda i florida i entrem al camí entre tarteres i congestes de neu, i com tots els colls ens queda dibuixat al fons, i encara que anem trobant algunes fites costa d'encertar el millor lloc per passar. Als darrers metres de desnivell, gairebé quedem clavats al pendent de grava que envolta el coll, i que ens fa passar moltes situacions inestables, entre rellicades, grimpades i caminar a quatre grapes. Aquell maleït talús finalment s'acaba i sorgim al coll de Monestero, a 2715 m. Fins i tot trobem

gent que ve de l'altra banda i que van al Peguera. Aprofitem l'avinentsa perquè un jove austriac ens faci una foto a tots plegats, i després de liquidar l'aigua que portàvem i descansar una estona, som-hi avall!

Sort que ara ve baixada dèiem, però ben aviat les dones arrufen el nas quan la baixada es converteix en un seguit de tarteres perpendiculars al camí, i que no ens queda més remei que creuar. I anem deixant enrere un rosari de llacs, des de l'estany Gelat als estanyets de Peguera fins a tocar l'estany Gran de Peguera, fins que al cap d'una bona estona ens aturem en un promontori, tenint a sota l'estany de la Llastra i albirar allà baix el camí que enllaçarà amb el GR 11-20, per on veiem circular caminaires. Anem bé! Decidim, però, menjar quelcom, alhora que ens refresquem els peus cansats al riuert que ben aviat salta cap a l'estany.

Unes dretes giragonses ens portaran cap al final de la Llastra, on esquivem l'aigua entremig d'una tartera i remuntant a un petit coll, trobem senyalització de sentit con-

trari al que venim, però del refugi no en diu res. Per sort tenim davant l'espectacular estany Negre i les preses que l'envolten, la qual cosa ens confirma que hi som a la vora. Un retorçat GR encastat entre roques, no apte per a segons qui, ens deixarà damunt la primera presa. Abans, però, des de més amunt hem fotografiat l'estany Tort de Peguera, desconegut i mig buit, una visió esfereïdora d'un lloc que jo tenia com gairebé idil·lic, en record d'unes vacances de joventut de l'any 1959, on l'estany era curull i les aigües gairebé arribaven a uns pocs metres del refugi. Tot i tenir aquesta visió decebedora - i l'endemà en tindrem més - no hi ha més remei que anar fins al refugi, que precedit de dues construccions de la hidroelèctrica es troba a l'extrem d'una espècie de península en el centre del llac.

En tot cas calculem que li han buidat entre 12 i 15 metres del nivell màxim, interconnectat per sota amb altres llacs i que serveixen per produir electricitat. I la veritat és que estem molt contents de tenir energia elèctrica a casa nostra, però als excursionistes ens han espatllat el paisatge de mala manera. Potser per compensar-ho les companyies hidroelèctriques han cedit les edificacions de la construcció de les preses per poder-los convertir en refugis d'alta muntanya, qüestió que suscita evidentment aquesta gran paradoxa.

Arribem finalment al refugi Josep Mª Blanc, del CEC, situat a la cota 2320 m. Només hi ha un grup de francesos i algun català més. Com que el refugi és petit tampoc no té gaires serveis, així ni dutxes ni lavabos, ni WC, i si tens alguna necessitat peremptòria has d'escapar a córrer i anar-te'n darrere d'algun dels pocs arbres que hi ha al voltant. En tot cas, en una roca propera s'ha rebuidat una pica i un bon doll d'aigua fresca serveix per rentar-nos. Tampoc els dormitoris ens omplen de joia: són claustrofòbics i no tenen ni finestres ni ventilació. Estan gairebé igual que la primera vegada que vaig venir per aquí, l'any 59. Això sí, vàrem sopar i esmorzar de forma excel·lent.

I ja hem dormit - amb una sorollosa roncada - i aquell matí no tenim més remei que desfer part del camí per on vam venir.

Cinquè Dia. Destinació: refugi Colomina pel coll de Saburó. I marxem decebuts per aquell paisatge que no ens quadrava amb el que teníem preconcebut. El GR-11-20 ens conduirà entremig dels estanys Negre i Tort, i tot salvant el collet d'ahir, passar a frec dels estanys de la Coveta i de la Llastra, i començar a pujar seriosament per uns llargs rocallsos, plens de fites per tot arreu. De mica en mica arribarem a l'enèsim llac: l'estany de Cap de Port. Davant nostre el Pic de la Mainera, amb la cresta dels Estanyets i la de l'Avió, mentre ja fa

estona que la queixalada a la carena ens mostra la Collada de Saburó. Quatre revolts més i assolim el coll, a 2689 m, però un vent huracanant ens saluda i de seguida ens foragita d'aquell indret tan inhòspit. Temps de tapar-se amb el cangur i tirar dues fotos, i salpem avall, sorpresos altra vegada perquè allí on hi hauria d'haver un dels estanys grans de la zona només li queda un cul d'ou ple d'aigua, envoltat per una tartera descomunal i blanquinosa. I flanquegem per la difícil tartera, saltant de pedra en pedra o grimpant per les més grans, seguint, això sí, els diversos itineraris de fites que veiem, algun dels quals passa per sota del nivell màxim de l'embassament del llac, o potser cal dir-li pantà ...?

El·ls cinc caminadors que vam finalitzar aquest tomb, situats al coll de Monestero. Foto: Josep Blanes

Entilant-nos cap al port de Baterra, cal protegir-se el ciatell del sol. Al fons, l'estany Obiago. Foto: J. Blanes

L'estany Gelat, sota de la carena dels Colomers, a 2.600 m. Foto: J. Blanes

Llac mig gelat del port de Ratera. Al fons, el Tuc de Saboredo. Foto: J. Blanes

Saltant d'aigua que trobem anant d'Amíges cap a Sant Maurici. Foto: Blanes

Meandres d'aigües cristal·lines del pla d'Aiguestortes. Foto: Josep Blanes

I arribem a la vista de l'estany Mar, també mig buit, i a la llunyania destaca un punt blanc darrere la muntanya: és la teulada del refugi Colomina. Però hem de remuntar una estona per cercar una altra queixalada a la muntanya: el Pas de l'Òs, un forat artificial per arribar a les obres de les preses de més amunt, i que d'allí en endavant baixen unes estretes, rústegues i vertiginoses escales que fan patir a més d'una. Planer i per sobre dels llacs, el camí es va allargant fins que deixem enrere l'Estany de Colomina - aquest està ple fins dalt i per sota de la presa ens presentem davant la porta del refugi Colomina, de la FEEC, i a una alçada de 2395 m. No hi ha quasi ningú. Descansem i ens bevem unes "birres", mentre recordo que l'any 59, també vàrem passar per allí i allò no era pas un refugi, sinó la casa abandonada de l'enginyer de les obres hidroelèctriques, la qual ha estat prou ben restaurada, encara que se li noti l'antigor. Dinar, anar a tombar una estona, dutxar-se, i a sopar ben aviat, i a dormir també amb llum de dia. A la nit,

avui no ens desperten els ronc sinó un sobtat doll líquid que baixa de la llitera de dalt i que li cau a un veí que clapa tranquil·lament. Però, era una cantimplora que s'havia destapat, o allò que tots vàrem sospitar? Per no fer més mullader, el xicot es canvia de lloc i tot-hom torna a dormir. L'endemà, com que ens llevem aviat, fem conya de l'incident, esmorzem, i un altre cop motxilla al coll, tornem-hi que no ha estat res.

Sisè Dia. Avui toca refugi de l'Estany Llong i haurem de salvar el coll de Dellui. El dia comença boirós i semblava que volia espatllar-se, però res, tenim assegurat el bon temps. Seguint els rètols indicadors del coll, ens apareix la via d'un carret, per descomptat fora d'ús, la qual seguirem durant força estona, i passem a frec del llarguissim estany Tort -per variar, mig buit- i a continuació ho fem entre mig de l'estany de Mariolo a l'esquerra, i els estanys de Cubieso i Eixerola a la dreta, i aquí ja comença la pujada de veritat, i tot fent zigues-zagues per unes redre-

çades terrasses de gesp, de mica en mica guanyem alçada fins arribar als 2577 m de la Collada de Dellui.

Descansem, fruïm una estona de l'esplèndid paisatge, i tot seguit canviem de vessant, perquè les aigües de la vall de Dellui tributen a la Ribera de Sant Nicolau i Aigües Tortes. Darrere seu guaitem un munt de cims, que van des de la Punta Alta i la Pala Alta fins el Contraix i altres cims secundaris. A partir d'aquí, el camí com a PR està senyalitzat amb pals de fusta amb el cap pintat de groc, i fins i tot les han col·locat damunt les pedres gegantines del munt de tarteres que travessarem, amb força dificultat. Deixarem sota nostre l'Estany i els Estanyets de Dellui, que n'hi ha 8 o 9 de ben petits. El camí molt pedregós es va aplanant i fins i tot es veu que l'han arreglat, anem perpendiculars a la vall de Sant Nicolau, i en un dels revolts del camí ens apareix tota la vall i a la llunyania, al costat occidental, es pot veure l'estany Liebre. El camí evidentment va girant en sentit con-

trari i es dirigeix cap a l'extrem oriental a l'estany Llong. Ens queda una llarga baixada d'un camí que passa damunt del sector d'Aigües Tortes, però sota les Agulles de Dellui girem per travessar la vall de Corticelles, on tot i el bon aspecte del paisatge no trobem ni una gota d'aigua i estem ben eixuts. I ja baixem directes entremig d'un bosc farcit de neret florit que fa les delícies de la colla.

I just a l'altra banda de la pista que discorre pel fons de la vall, on intuïm que es troba el refugi, de fa estona ha sorgit una altiva vall que desemboca davant mateix: és la vall de Contraix, aquella per la qual el segon dia haguéssim hagut de baixar. I ens adonem de la verticalitat del seu circ -ja ens ho havien dit- i ens congratulem d'haver-nos equivocat. I quan ja entrellucàvem enmig dels arbres el blau de les aigües de l'estany Llong, ens apareix davant, a pocs metres, el refugi del mateix nom. Visca! Gairebé hem complert.

Ens trobem a 1985 m. Pel que sembla, el refugi és de propietat privada i dins la xarxa de refugis de muntanya del Parc, encara que

allí es troba una seu dels guàrdies del Parc Natural. L'exterior està en obres de reforma, però l'interior és força acollidor, només un detall complicava l'hora d'anar a dormir, ja que les lliteres col·lectives eren al primer pis, on s'havia de pujar per un tronc vertical amb travesers a banda i banda, fent servir els dos peus i mans, i havent de pujar l'equipatge amb les dents, i a la nit, a les fosques, si havies d'anar al WC, havies de posar-te la llanterna a la boca per baixar. A part d'això, la resta fou correcta i els àpats suficients. Passariem l'estona lliure després de sopar, acostant-nos - amb xanquetes per la pista- fins al proper Estany Long, amb la vall tancada pel conegut Portaró d'Espot. I recordarem com l'any 59 en aquells prats hi havíem acampat i ningú no ens deia res. Ara, ni pensar-hi!

Setè Dia. La darrera nit també hi hagueren roncs, però ens llevàrem sense rondinar, i arriant-nos tronc avall cap a rentar-se la cara, esmorzar i a recórrer l'últim sector, que evidentment fou el més suau, però val a dir que aquells planells d'Aigües Tortes, del Sant Esperit i de la Pleta de Morrano són quel-

com bucòlic que val la pena de contemplar, conformats per múltiples meandres d'aigües cristal·lines i farcits d'avets i pins negres i multitud de flors, feren que una vegada més ens pengéssim el qualificatiu de "camacus". Ben aviat, però, fent cap al mirador on arriben els 4x4 s'anà esvaint l'encanteri, ja que de bon matí començaven a arribar turistes, i era qüestió d'acabar de tirar avall, això sí, fent-nos una foto de comiat davant d'un altre dels atractius de l'indret: la Cascada del Sant Esperit, i a quatre passes l'Estany Liebreta, l'enèsim llac de la llarga corrua dels que vàrem poder veure.

Com que això s'havia acabat, calia tornar a recuperar els nostres vehicles a Cavallers, i no tinguérem cap més solució que llogar un dels múltiples i bescantats taxis 4x4.

I fins aquí el nostre relat de set dies de recorregut per un dels millors itineraris del nostre Pirineu. Si sou suficientment experts en muntanya, vosaltres també hi podeu anar. És totalment recomanable.

Josep Blanes
Juny de 2002

HORARIS REALITZATS (orientatius)

Dia 23/06	
Sortida de Vilanova	8,00
Presa de Cavallers	13,00
Estany Negre	15,30
Refugi Ventosa i Calvell	16,00
Dia 24/06	
Sortida del refugi Ventosa	8,00
Port de Colomers	11,00
Temps perdut en recerca sortida i situats al Lac de Pódo	16,30
Refugi Colomers	18,15
Dia 25/06	
Ref. Colomers	7,50
Port de Ratera de Colomers	10,45
Creuament GR-11 i GR-211	11,30
Ref. d'Amitges	13,00

Dia 26/06	
Refugi d'Amitges	7,55
Ref. E. Mallafré (St. Maurici)	9,50
Vall de Monestero	11,30
Coll de Monestero	14,10
Ref. Josep M. Blanc	17,10

Dia 27/06	
Ref. Josep M. Blanc	9,00
Coll de Saburó	11,15
Refugi Colomina	13,30

Dia 28/06	
Refugi Colomina	8,00
Coll de Dellui	10,30
Refugi Estany Llong	13,45

Dia 29/06	
Refugi Estany Llong	8,30
Aigües Tortes	10,00
Estany Liebreta	11,00
I tornada en taxi cap a l'estany de Cavallers.	

LA RUTA DEL CÍSTER MONESTIR DE SANTES CREUS - PRENAFETA

4a etapa: Monestir de Santes Creus - El Pla de Santa Maria - Figuerola del Camp - Prenafeta; 17,200 km; 58 participants; 14 d'abril de 2002

Tot i que l'etapa no era exces-

sivament llarga, el fet d'haver de travessar la serra de Miramar va espantar una mica el personal i, per aquesta raó, només ens aplegàrem 54 senderistes a quarts de set del matí a la plaça de l'Estació de Vilanova; sortíem pel camí recollí-

rem els quatre incondicionals de Canyelles, la qual cosa incrementà lleugerament el nombre total.

Abans de sortir de l'autopista, a l'àrea de servei de l'Alt Camp, vàrem parar per esmorzar. Tot i que encara era molt aviat, només un quart de vuit del matí, qui més qui menys atacà l'entrepà amb força empena. La proximitat del nostre objectiu, juntament amb la sensació d'anar massa d'hora pel món, féu que l'aturada s'allargués més del que és normal; ja eren tres quarts tocats de vuit quan continuàvem el viatge.

Poc abans d'un quart de nou arribàrem al recinte del monestir de Santes Creus i començàvem a caminar just al pont que travessa el Gaià. Després d'un breu tram de carretera continuàrem per una pista que s'enfilava fort vers la plana de Santa Maria. Sortosament fou una pujada curta i aviat poguérem gaudir d'un camí que planava per una zona molt singular per la seva combinació de bosc i camps de cultiu, totalment inesperada en aquestes latituds.

Després de passar pel costat dels edificis, mig enrunats, de l'antic mas de la Capona, enllaçàrem amb el camí dels Muntanyesos, que era el que s'utilitzava pretèritament per anar de Valls a Querol. Ran d'aquest camí vàrem fer el primer reagrupament, poc abans de les deu del matí, al costat d'una curiosa construcció de pedra seca, dita cossiòl, utilitzada com a mina d'aigua. Per dins, aquesta mena de cabana, tenia una petita volta amb un pilaret central que cobria la cisterna plena d'aigua.

Una vegada descansats continuàrem camí vers la rasa de la Guineu, que estava ben seca i amb la

Cossiòl al camí dels Muntanyesos. Foto: Agustí Poch

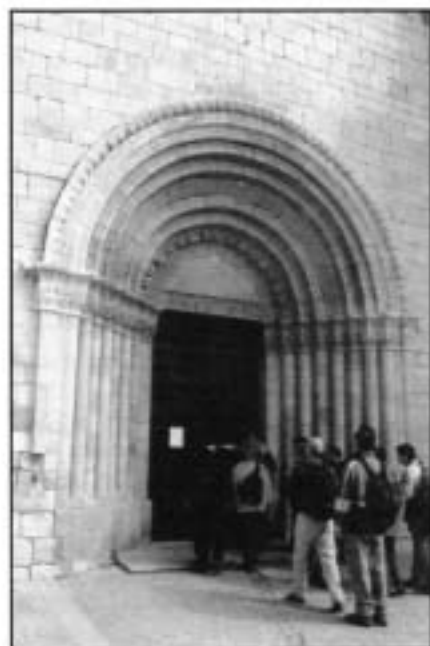
Interior del cossiòl. Foto: Agustí Poch

Església de Sant Ramon, al Pla de Santa Maria. Foto: Agustí Poch

rabosa escuada. Mes endavant, en arribar al torrent de la Fonollosa, sí que trobarem una mica d'aigua la qual cosa fou aprofitada pel juganers de la tropa per mullar-se una mica els peus. Tot seguit, la pista, ara asfaltada, passà per damunt de l'autopista i, poc després, arribava a la carretera de Valls a Igualada, als límits del Pla de Santa Maria. Per arribar al centre del poble encara ens calgué travessar la carretera de Cabra.

A la plaça de l'Església del Pla de Santa Maria hi arribàrem quan tocaven les onze del matí. Just en aquell moment anaven a tancar l'església però alguns encara poguérem visitar l'interior d'aquest notable edifici barroc del segle XVIII que recentment s'ha restaurat. On

Porta de Sant Ramon. Foto: Agustí Poch

sí poguérem entrar tota la colla fou a l'església romànica de Sant Ramon, situada en un extrem del poble; d'aquest magnífic exemplar romànic destaca la portalada amb vuit columnes per banda i amb una llinda on s'hi representa la Verge i l'Infant amb els Reis d'Orient, a l'esquerra, i l'Anunciació, a la dreta.

A quarts de dotze, després d'haver descansat físicament i d'haver-nos culturitzat una mica, retornàrem vers el centre del poble per tal d'enllaçar amb el camí que ens havia de portar cap a Figuerola del Camp. Fins aquell moment, tot havia estat com bufar i fer ampolles: un camí planer, un entorn força agradable, una bona temperatura..., però a partir d'aleshores, segons la previsió, les coses no estaven tan clares: començava la pujada vers la serra de Miramar i el sol cada vegada ens escalfava més el clatell. Sortosament, el déu Eolo es va compadir de nosaltres, pobres mortals, i aviat ens va fer arribar un ventijol que va mitigar força l'acalorament. De totes maneres, en arribar al poblet de Figuerola del Camp, on era previst fer un reagrupament, qui més qui menys esbufegava una mica; eren les dotze del migdia.

Un cop refets d'aquest primer tram pujador continuàrem endavant vers el nostre proper objectiu: el coll de Prenafeta. Potser haviem magnificat la pujada o potser subvalorem les nostres capacitats; tant és! el fet és que assolirem el coll amb una facilitat que ens sor-

prengué. Just passava una hora del migdia quan arribàrem a la cota màxima de la nostra etapa, 680 m; havíem sortit del costat del riu Gaià, a 295 m.

A partir del coll, baixàrem cap a Prenafeta seguint un senderol força accidentat i amb un fort pendent que segueix el llit de l'estreta gorja que passa pels peus de les restes de l'antic castell. Per aquesta mena de tobogan natural aviat arribàrem al final del nostre recorregut, al costat de l'església del petit poble; eren dos quarts de dues del migdia. Tot i que en algun moment havíem dubtat de trobar-hi l'autocar, perquè l'accés al llogarret és força problemàtic, ens esperava tal com era previst: la perícia del nostre conductor habitual durant aquesta Ruta havia fet passar l'embarcament del vehicle per la mena de forat d'agulla que és l'entrada al nucli de població.

Església de Prenafeta. Foto: Agustí Poch

Només restava satisfer les necessitats gastronòmiques; com sempre passa, alguns ho feren entaulats i engabiats en un local i d'altres, engarmenyolats i lliures en plena natura. A quarts de cinc de la tarda, el conductor ens mostrà les seves habilitats per enfilar una agulla amb l'autocar i així poguérem anar fins a Montblanc on agafàrem l'autopista. Arribàrem a Vilanova sense novetats abans de les sis de la tarda.

Agustí Poch
Juliol 2002

LA RUTA DEL CÍSTER PRENAFETA - MONESTIR DE POBLET

5a etapa: Prenafeta - Ermita de Santa Anna - Montblanc - Ermita de Sant Joan - Ermita de la Santíssima Trinitat - Les Masies de Poblet - Monestir de Santa Maria de Poblet; 18 km; 48 participants; 12 de maig de 2002

Deixem Vilanova a les 7 del matí disposats a reprendre la Ruta del Cister. Avui som 48 els participants i com que no omplim completament tots els seients de l'autocar, els dormilegues de sempre s'escarxofen com cal per tal de continuar el son interromput fins a l'hora d'esmorzar. Enfilem l'autopista i arribem puntualment al cap d'una hora a l'Àrea de Servei de Montblanc,

on esmorzem. Mitja horeta per engolir els entrepans i fer el cafè amb llet corresponent i cap a l'autocar altra vegada, camí de Prenafeta, inici de la caminada d'avui i on arribem a l'hora prevista. Són les 9 en punt del matí quan, carregats amb motxilla i pals o bastons —cada dia són més els caminaires que en fan ús— ens disposem a emprendre la ruta des de la plaça de l'església d'aquest poblet (470 m alt), que és una pedania de Montblanc i es troba a l'est d'aquella vila.

Fa un dia molt clar, diàfan, i caminem engrescats, tant que ens passem de rosca i no trobem el camí correcte. Aquest trencall no és, aquest

tampoc... Anem una mica esborneïats amunt i avall buscant el cementiri i pallissa pel costat dels quals hauríem de passar. No hi ha manera. Alguns fins i tot s'hi posen nerviosos. Finalment algú de la colla es decideix a preguntar a l'únic vilatà que trobem en aquella hora i, ben orientats, aconseguim encertar-ho. El dia promet, camps florits de roselles i tota mena de flors, les càmeres fotogràfiques no descansaran en tot el recorregut. A la mitja hora escassa d'haver començat la caminada arribem davant

l'ermita de Santa Anna (430 m), mig enderrocada i acompanyada de dos xiprers molt alts. Aquí hi fem un petit reagrupament.

Seguim endavant. Ara ens toca vorejar una estona l'autopista fins a l'àrea de servei, i després de passar per la Rasa del Pinetell creuem el riu Anguera i la variant de Montblanc de la N-240. Decididament el camí ens porta cap a la Vila Ducal, que ja veiem molt a prop. Abans, però, passarem a frec de l'antiga fàbrica de joguines Congost i del cementiri, per sota de la via del ferrocarril Reus-Lleida i la carretera N-240 fins arribar al Pont Vell, que traspasa el Francolí. Entrem finalment a la Vila Ducal, voregem les seves muralles i pugem fins al santuari de la Serra. Aquí coincideixen els GR-175 i el 171 (360 m).

Un camí-barranc ens porta a un bonic aqüeducte que hem de traspasar per sota. Anem pujant molt suaument entre camps de conreu per un tram que coincideix amb el GR-171. S'acaben els camps de conreu i trobem la variant GR-175-2 per a bicicletes. Ja som al Camí de Sant Joan. Comencem a enfilarnos per les Muntanyes de Prades cap a l'ermita de Sant Joan que albirem notablement enlairada. Passem el Torrent de Sant Joan (420 m). Després d'un pal que ens indica la propera ermita, el camí enceta una forta pujada entre terres argiloses, materials pissarrosos i una munió d'alzinars que ja no deixarem pràcticament fins a Poblet.

En gairebé tres quarts d'hora superem els 300 m de desnivell que ens separaven de l'ermita de Sant Joan, encimbellada entre gresos i conglomerats. Déu n'hi do la pujadeta, i amenitzada a més pel toc de campanes a càrrec dels primers companys que ja hi han arribat. El

El poble de Prenafeta. Foto: Blanca Forgas

L'ermita de Santa Anna. Foto: Blanca Forgas

Entrant a Montblanc, capital de la Conca de Barberà, pel pont vell. Foto: Blanca Forgas

lloc és molt pintoresc i gaudeix d'una panoràmica fantàstica sobre l'entorn. Es diu que a començaments del s. XV, Elionor d'Aragó, germana de Jaume d'Urgell, hi visqué i hi féu penitència, tot fugint de les tropes de Ferran de Trastàmara. Elionor esdevingué ermitana fins a la seva mort, el 1430, i fou enterrada a Poblet. Ara una part de l'edifici està habilitada per a refugi.

Després d'un merescut descans i reagrupament de la colla, deixem aquest bonic paratge i seguim la nostra ruta pel GR-175 fins enllaçar amb la pista que va de la Trinitat a la Pena. Baixem en forta ziga-zaga per una zona boscosa i plena de vegetació diversa fins arribar al torrent i l'ermita de la Trinitat (580 m). Aquí hi ha coincidència amb el GR-171-4. Aprofitem un altre breu reagrupament per visitar l'entorn. L'actual edifici de l'ermita dita de la Santíssima Trinitat fou bastit l'any 1790 i substitueix una ermita anterior esmentada al segle XIV. En el moment d'arribar-hi ens assabentem que hi estan celebrant unes noces d'or i no hi podem acce-

dir. Tafanegem però pels voltants i observem que és un bonic lloc, preparat amb bones barbacoes i esbarjo per a la quitxalla i famílies. Intuïm que és un lloc molt concorregut.

Ja hem sortit de l'ermita i remuntem el torrent de la Trinitat. Durant una bona estona el GR-175 i el 171-4 marxaran plegats. Deixem a l'esquerra la pista de la Pena i seguim amunt. Arribem a una petita presa i passem el torrent a gual (650 m). Continuem pujant fortament. Arribem al Coll de les vinyes de Passa-serres. Hi ha tallafocs i pals indicadors. Travessats els tallafocs ara ens ve de baixada, un forta davallada per camí ple d'esvorancs: alzinars, pinedes, avets i cedres. Vegetació frondosa i variada. Ara el nostre GR coincideix amb el PR-C-15.

Passem pel costat de la masia d'en Simó (535 m), que destaca per uns monumentals cedres que té al jardí. La zona boscosa és substituïda a partir d'ara per una de conreus. S'acaba el recorregut així per les boniques Muntanyes de Prades. Rebut-

gem la variant que ens menaria a l'Espluga de Francolí, que podem albirar no gaire llunyana, i ens adreçem cap a les primeres cases de les Masies de Poblet. Aviat veurem el majestuós monestir cistercenc de Poblet i uns conreus de vinya fantàstics. Un cop a la carretera de les Masies a l'Espluga, passem pel pont del Barranc de Sant Bernat i més endavant trobem la font de ferro i magnèsia dedicada a l'abat Ciscar. Aquí hi dediquem una estona per fer les variades degustacions i no triguem a deixar-la per arribar finalment als autotocs que ja ens esperen perquè ens han de portar a la Masia de can Segués, on és previst que alguns hi facin un bon àpat (?!).

Tocant campanes a Sant Joan. Foto: Blanca F.

Instal·lats ja alguns al menjador i d'altres als assolellats jardins que envolten la masia, dinem i fem petar la xerrada esperant l'hora de l'anunciada visita al monestir de Poblet. Una espera en va perquè els entaulats al restaurant acaben l'àpat a unes 'deshores' que ja no permeten la visita a ningú... Llàstima perquè per a alguns ha estat un temps malaguanyat! Amics senderistes, si ara anem així, què farem quan siguem tots a la tercera edat...?

Cap a dos quarts de vuit del vespre amb l'autocar de tornada feïem cap a Vilanova. Això sí, amb el record d'un recorregut d'allò tan florit i pintoresc. I a esperar la propera...

Arribada al monestir de Santa Maria de Poblet. Foto: Blanca Forgas

Blanca Forgas

LA RUTA DEL CÍSTER

MONESTIR DE POBLET - VALLBONA DE LES MONGES

6a etapa: Monestir de Poblet - L'Espluga de Francolí - Santuari del Tallat - Montblanc - Vallbona de les Monges; 23,500 km; 59 participants; 9 de juny de 2002

D'acord amb la programació inicial, el tram des del monestir de Santa Maria de Poblet fins al de Vallbona de les Monges s'havia de fer en dues etapes. Malauradament, però, les intenses nevades d'abans de Nadal varen motivar que totes les sortides de la Ruta es desplaressin un mes, amb la qual cosa ara ens trobàvem que, o bé faltava un mes, o bé sobrava una sortida. Si es volia acabar la Ruta del Císter abans de l'estiu i no es volia passar massa calor, és a dir, no es volia caminar pel juliol, només hi havia una solució: fusionar les dues últimes etapes. I així ho vàrem fer.

De totes maneres, el llarg quilometratge d'aquesta etapa única, 23.5 km, la proximitat de l'estiu amb

la seva amenaça d'escalfar-nos el cervell més del compte, i el fet que el primer tram de l'excursió no tingués massa interès, van aconsellar que es fes una bona retallada del seu recorregut. Així doncs, es va decidir començar al punt quilomètric 4.55, més enllà de l'Espluga de Francolí, just a l'encreuament de la carretera que va a Blancafort amb l'autopista de Lleida.

Tot i aquesta reducció substancial del quilometratge, la possibilitat no hipotètica de socarrimar-se pels camins de la Conca motivà que a quarts de set del matí del diumenge 9 de juny, només ens apleguéssim 55 senderistes a la plaça de l'Estació de Vilanova. Passats els cinc minuts dedicats als tocatardants empenquèrem la marxa cap a Vilafranca per anar a trobar l'autopista; de camí recollírem els quatre de Canyelles.

Just a dos quarts de vuit arribàvem a la molt nostrada àrea

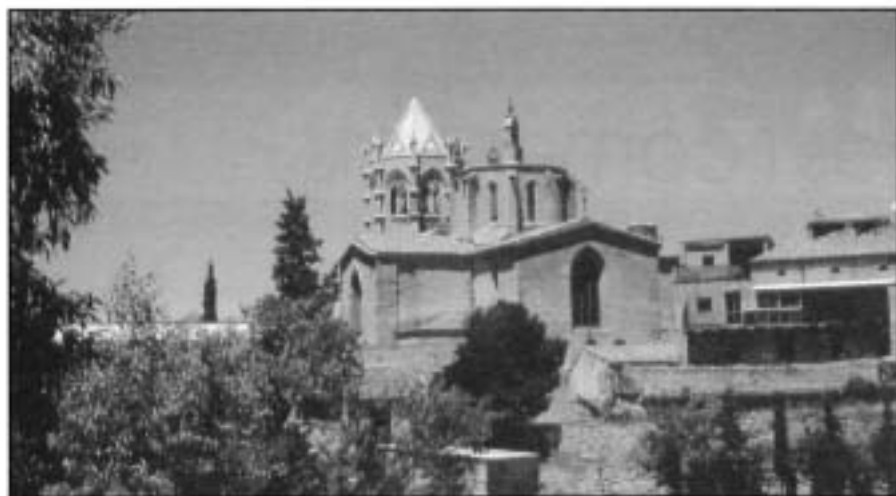
Sant Andreu de Montblanc. Foto: Agustí Poch

de servei de Montblanc on cadascú va esmorzar segons les seves necessitats i possibilitats. Poc després de les vuit continuàrem la marxa vers l'Espluga de Francolí però sense anar-hi, és a dir, tot passant per la variant que voreja la població i que enllaça amb la carretera que va cap a Blancafort i Solivella, la qual seguirem fins a l'encreuament amb l'autopista. En aquesta cruïlla, a quatre quilòmetres i mig del monestir de Poblet, iniciàrem la caminada quan passaven només cinc minuts d'un quart de nou. Això sí que va bé! Haver fet gairebé cinc quilòmetres només en baixar de l'autocar.

Tot i que de moment el camí semblava que anava en sentit contrari al nostre objectiu, aviat es va redreçar i, després de travessar el rec de les Comes, ja es va enfil·lar decididament vers el santuari del Tallat que veïem a l'horitzó, enlairat damunt de la serra. Una mica més enllà retornàrem a la carretera de

Senderistes fent una parada al santuari del Tallat. Foto: Agustí Poch

Panoràmica del monestir de Vallbona de les Monges. Foto: Agustí Poch

Blancafort, la qual travessàrem per tal de continuar per un bon camí fins al mas del Sala on era previst fer el primer reagrupament. En arribar-hi ens vàrem adonar que un petit grup que s'havia avançat no hi era; aviat, però, va aparèixer per la rereguarda! En un dels trencalls havien seguit el camí senyalitzat que anava a ... Blancafort!

Després del breu descans, a dos quarts de deu continuàrem en direcció als contraforts del Tallat que ja teníem molt a prop. Passat el mas d'en Jové, situat a 620 m, abandonàrem el camí fressat i ens vàrem enfil·lar per un costerut senderol que aviat ens va situar en un collet a 710 m d'alçada. Seguint aquest senderol, des del qual se'ns oferien unes panoràmiques insòlites de la Conca de Barberà, arribàrem al Cap de Coll o coll de Montblanquet, a 720 m, per on passa la pista que va a Montblanquet des de Blancafort i on era previst fer el segon reagrupament; eren dos quarts d'onze. En aquest punt, el nostre sender, el GR-175, s'uneix amb el

GR-171 per anar junts fins a les envistes del santuari del Tallat.

Seguint aquest doble sender, que va carenejant per la vora del serrat, aviat ens situàrem als peus del santuari; per arribar-hi haguérem d'enfil·lar-nos novament per un viarany força costerut. Passaven uns pocs minuts de les onze del matí quan ens aplegàrem a l'esplanada que hi ha al costat de les restes del grandios edifici i on es troba la petita cavitat on, segons la llegenda, s'hi va trobar la imatge de la Mare de Déu; aquest punt, situat a 787 m d'altitud, és un esplèndid mirador sobre les comarques de l'Urgell, la Segarra i la Conca de Barberà. Després de fer els preceptius torns per poder visitar la cripta del Tallat continuàrem camí cap a Montblanquet.

A partir del santuari vàrem baixar suaument per un camí que passa pel fons del clot de la Creu fins arribar al petit nucli de Montblanquet on s'havia de fer l'últim reagrupament; faltaven pocs minuts per les dotze del migdia. Aprofitant la parada vàrem visitar la bella església romànica dedicada a Sant Andreu que feia pocs dies havia sofert una de les típiques bretolades de la fau-

na cavernícola del país: van trencar el petit rosetó de pedra d'una finestra per poder entrar a l'edifici.

Des de Montblanquet, el sender va enfil·lar-se vers els petits serrats dels Planots i de les Monges que ens separaven de Vallbona i, tot seguit, després de travessar la carretera dels Omells de Na Gaia, va baixar decidit vers al fons de la petita vall on s'aixeca el monestir de Vallbona de les Monges. Passaven pocs minuts de la una del migdia quan arribàvem a la plaça del monestir; aquells que encara no l'havien visitat tingueren temps per fer-ho perquè l'última visita del matí era a quarts de dues.

Vallbona de les Monges. Foto: Agustí Poch

Els qui ja el tenien vist o bé no tenen un excessiu interès per les pedres ben ordenades, optaren per anar a omplir el pap directament; alguns ho feren al proper Cafè del Sindicat i d'altres anaren, tot fent una excursió suplementària, fins al restaurant el Tallat, situat a la sortida del poble. Després de dinar, tothom es concentrà a la plaça del monestir per tal d'imitar una mica els llangardaixos i assolellar-se convenientment. A les quatre sortíem cap a Vilanova on vàrem arribar sense incidències notables a quarts de sis de la tarda.

Agustí Poch
Juliol 2002

Descansant a la plaça de Vallbona de les Monges. Foto: Agustí Poch

Notícies i comentaris

INFORMACIÓ DE REFUGIS ON-LINE

Si teniu la necessitat d'utilitzar algun dels refugis de muntanya de la nostra geografia o fins i tot estrangera, i si disposeu de connexió a Internet o algú us la pot facilitar, mitjançant la pàgina web de la nostra FEEC podreu consultar totes les característiques, adreces, preus, situació, etc. dels refugis que penseu utilitzar. Estan agrupats en: Refugis de Catalunya, Refugis de la FEEC, Refugis d'Andorra, Refugis d'Espanya, Refugis de França i Refugis de la resta del món. L'adreça web de la FEEC és la següent: www.feec.org

FINALITZEN LA COPA D'ESPANYA JUVENIL I LA COPA CATALANA D'ESCALADA ESPORTIVA

Durant el juny han acabat la Copa d'Espanya Juvenil d'Escalada Esportiva i també la Copa Catalana d'Escalada Esportiva, les dues amb un alt nivell de participants catalans. Així, el passat 8 de juny finalitzava la darrera prova de la Copa d'Espanya, al rocódrom de Can Caralleu a Barcelona, i organitzada pel Centre Exc. de Catalunya. Les altres dues anteriors van fer-se a Manresa i a Benasque, i s'han classificat un total de 72 esportistes de vuit Federacions Autòniques.

Per part de la FEEC han participat vuit joves del Centre de Tecnificació d'Escalada Esportiva de Catalunya (CTEEC) en les categories Sub-18 i Sub-20 i competint en les tres proves, destacant l'actuació de Helena Alemán (Unió Exc. Eramprunyà) sots-campiona d'Espanya en la classificació final Sub-18.

Mentre, l'1 de juny finalitzava la Copa Catalana amb la darrera prova celebrada al rocódrom del Centre Muntanyenc de Sant Llorenç a Terrassa i que va comptar amb la participació de 40 esportistes. Les proves anteriors varen realitzar-se al Gimnàs Municipal de Sabadell, organitzades per la Unió Exc. de Sabadell, i al rocódrom Paul Harris a Manresa, organitzada pel Centre Exc. Comarca del Bages. Un total de 45 classificats, 16 en categoria absoluta masculina i 19 en categoria de promoció, donava com a primers classificats als següents:

Categoria absoluta masculina

1r. Eduard Marín
Foment Excursionista de BCN
2n. Ramon Julián
Unió Excursionista de Vic
3r. Marc Milian
Unió Excursionista de Sant Martí de Provençals

Categoria promoció

1r. Jordi Gil
Unió Excursionista de Sant Joan de les Abadesses
2n. Marc Vila
Centre Excursionista de Calella
3r. Raquel Milian
Club Excursionista de Gràcia

UN ALTRE ALPINISTA QUE ASSOLEIX ELS 14 CIMS DE 8000 m

Aquesta vegada també ha estat un conegut alpinista de l'estat espanyol qui ha completat l'ascensió dels 14 cims de més de 8000 metres existents al planeta. Es tracta del guipuscoà Alberto Iñurategui, que va assolir el cim de l'Annapurna, al massís de l'Himàlaia. És el segon alpinista de l'estat, junt al Juanito Oiarzabal,

que ho aconsegueix.

ELS CATALANS DOMINEN AL III CROSS VERTICAL D'ANDORRA

El darrer diumenge de juny, el Club Pirinenc Andorrà va organitzar el III Cross Vertical puntuable per a la XV Copa Andorrana de Travesses de Muntanya. Destaquem la magnífica actuació dels corredors de la Selecció Catalana de la FEEC (4 homes i 2 dones en total) que han ocupat els primers llocs de la classificació tant amb homes com amb dones. Felicitacions cordials!

EL NOU C.A.M.A. NEIX AMB L'OPOSICIÓ DELS GRUPS ECOLOGISTES

El "Consejo Asesor de Medio Ambiente- CAMA" a nivell d'estat s'ha constituït com a òrgan consultiu, en el qual estan representades les administracions públiques i les organitzacions ecologistes, socials, sindicals i empresarials. Aquest Consell, constituït per 14 membres, es reunirà un parell de vegades a l'any. La seva composició serà encapçalada pel President del Consell que recau en el Ministre del Medi Ambient, Jaume Matas, i dos sots-presidents, el Secretari d'Estat d'Aigües i Costes, Pascual Fernández i la Secretària general de Medi Ambient, Carmen Martorell. Les funcions d'aquest CAMA - no convocat des de fa cinc anys i denunciat davant el Defensor del Poble - haurien de ser l'assessorament de projectes legislatius que repercutixin en el nostre entorn, també l'emissió d'informes, la presentació de propostes mediambientals, plan-

Notícies i comentaris

tejament de mesures que afavoreixin els acords presos a nivell internacional i la proposta també de mesures d'educació ambiental.

Els grups ecologistes amb més implantació en tot l'estat (WWF/ Adena, Greenpeace, Ecologistas en Acción, Amigos de la Tierra i SEO/Birdlife) han fet patent el seu rebuig al nou CAMA, que no respon a les peticions de participació que les ONG ambientals han reivindicat durant molt de temps, ja que de l'anterior acord a l'actual han reduït la seva representació de 11 a 2 membres, alhora que redueix el seu àmbit de competència només a la puntual informació dels temes, en fer-los prescindir dels mecanismes essencials de control, com poden ser els informes preceptius per als plans i programes mediambientals. Una vegada més el MIMAM ha prescindit del mínim consens i ha optat per la imposició, demostrant la seva incapacitat pel diàleg i la manca d'interès del govern per la participació pública efectiva.

APROVACIÓ DEL PLA ESPECIAL DE LES GUILLERIES-SAVASSONA

Des de fa pocs mesos, Catalunya disposa d'un nou espai protegit: el de Guillerics-Savassona. Es tracta, ben segur, del darrer pla d'aquestes característiques que promou la Diputació de Barcelona, puix la nova Llei d'Urbanisme de la Generalitat desplega un mapa de competències que així ho determina. Aquest Pla especial de protecció i millora de l'espai natural de Guillerics-Savassona inclou prop de 4.500 ha pertanyents als municipis de Folgueroles, Sant Julià de Vilatorrada, Tàrragona i Vilanova de Sau, els quals, conjuntament

amb la Diputació, constituïran el consorci que gestionarà aquest espai natural.

L'objectiu d'aquest Pla serà de dotar l'espai protegit d'eines per promoure els usos i activitats per afavorir el desenvolupament de la zona i frenar el creixent despoblament, alhora que es potenciaran les activitats pròpies com l'agricultura, la ramaderia o l'explotació forestal controlada, a més de potenciar el turisme rural, preservant els valors naturals i culturals i garantint l'ús ordenat d'aquests espais naturals.

I PEL JUNY, RAL·LIS D'ALTA MUNTANYA

El diumenge 9 de juny va començar la temporada amb la primera prova puntuable per a la XIV Copa Catalana de Ral·lis d'Alta Muntanya amb el Ral·li Vall de Núria, el qual era organitzat pel Centre Exc. d'Olot. Els 22 equips d'aquesta prova van tenir duríssimes condicions climatològiques, amb el fred i la neu i cops de vent fins a 120 km/h. Però els participants no van desistir i assoliren els cims escollits segons la medalla que volien conquerir. Així el cim del Puigmal era el comú als tres itineraris, mentre els de la classificació per l'argent, havien d'anar al Pic del Segre i els d'or havien d'afegir-hi el Pic de Noufonts i tornar tots a Núria, on un tram cronometrat els portava fins a Fontalba on finalitzava el ral·li.

I el 16 de juny se celebrava la XLIV edició del Ral·li d'Alta Muntanya del CEC en el Massís del Turbón, igualment puntuable per a la Copa Catalana de Ral·lis. La prova, que va gaudir d'un temps

esplèndid, amb un sol a estones asfixiant, va acompanyar els 11 equips participants que havien pres la sortida des de El Plano, vora de Múria, dels quals 3 equips van fer el recorregut d'or i 8 el d'argent. L'itinerari comú va consistir en pujar al Pico de Aligas, al Turbonet, al Castillo del Turbón i baixar a la Margalida, per remuntar després fins al Port de la Múria. Des d'allí els equips que optaven per l'argent seguien fins a l'arribada a El Plano, i els d'or s'enfilaven a més fins al Bassiero, reculant després fins al punt d'arribada a El Plano.

Amb la disputa del ral·li de l'Agrupació Excursionista Muntanya celebrat el passat 30 de juny a la Vall d'Unarre, s'arriba a l'equador de la Copa Catalana, però encara no tenim els resultats ni sabem com els va anar. Els organitzadors van triar aquesta Vall d'Unarre amb el propòsit d'aconseguir cims com el Ventolau, la Gallina, la Coma del Forn, Mont Roig o Campirne.

A la propera edició us informarem de la resta de proves de la Copa Catalana de Ral·lis.

I AL MATEIX TEMPS, CAMINADES DE RESISTENCIA I TAMBÉ CURSES D'ALTA MUNTANYA

Val a dir que amb el patrocini de la nostra FEEC s'estan realitzant un munt de proves de competició de tot tipus. Si no n'hi havia prou amb la clàssica Matagalls-Montserrat, ja s'han celebrat o es celebraran aquest estiu algunes Marxes de Resistència. Així el 9 de juny es feia la VI Caminada Reus-Prades-Reus, a collides i puntuables per a la V Copa

Notícies i comentaris

Catalana de Caminades per Resistència 2002, en què varen sortir més de 600 participants. I pel proper 6 i 7 de juliol hi havia prevista la XII Marxa de Resistència Núria-Queralt de 92 km i organitzada per l'Associació de Muntanyencs Berguedans. I encara n'hi haurà més.

Una altra competició que s'ha engegat és la I Copa Catalana de Curses d'Alta Muntanya, on per exemple el 2 de juny, els del Club Muntanyenc de Mollet varen organitzar la Cursa del Bastiments, de gairebé 30 km. Amb una inscripció de 219 corredors sortien de Queralt, pujaven per Coma de Vaca i s'enfilaven cap al Bastiments, i tornant per la cresta dels Pastures i passant pel cim de la Fontlletera arribaven novament a Queralt. El guanyador, Agustí Roc, de la Selecció Catalana de Curses de Muntanya, ho va realitzar en 3 h 38 m 49 s, mentre que els darrers ultrapassaven les 7 hores de cursa.

Us mantindrem informats, a veure si algú s'engresca a participar-hi.

NOU SENDER AL VALLÈS OCCIDENTAL

El passat 9 de juny va inaugurar-se a la població de Sentmenat el PR C-48, sender de petit recorregut, també anomenat Ruta de Natura-Ruta de Cultura. La diada inaugural consistí en una caminada popular fins al Santuari de l'Ecologia de Gallifa, on varen participar prop de 200 senderistes.

El PR C-48 transcorre per un circuit circular de 30,5 km per la zona nord de Sentmenat i passa

per Guanta, Tres Pins, coll Monner, les Ferreries, Santuari Ecològic de Gallifa, Sant Sebastià de Montmajor, pic del Vent, bosc de Guanta i Sentmenat. Aquest PR es complementa amb 3 variants amb les quals es poden fer caminades circulars de més curta durada, alhora que enllaça amb els GR 5, PR C-9, PR C-30 i PR C-145.

ESTRENA DEL CENTRE DE NATURA I DESENVOLUPAMENT SOSTENIBLE DELS PIRINEUS

Aquest nou equipament d'educació ambiental, promogut per la Fundació Territori i Paisatge (de la Caixa de Catalunya), neix amb la vocació de ser el punt de referència ambiental tant pels escolars, famílies, grups d'entitats i muntanyencs en general, que desitgin submergir-se plenament en la natura. Ja n'hi ha que diuen que pot convertir-se en un "parc temàtic de la sostenibilitat", evidentment sense convertir-lo en un espai lúdic o d'esbarjo festiu.

Aquesta escola d'educació ambiental es troba situada a Son, a 1650 m d'alçada (a l'Alt Aneu-Pallars Sobirà) i la Fundació ha fet una inversió de vuit milions d'euros, i amb una nova edificació de 3000 m², amb 10 educadors i més de 90 places per realitzar-hi estades. Les Planes de Son, que és com es diu el lloc on s'ubica el centre, és un exemple d'integració al medi natural, tenint l'edificació dues plantes soterrades, amb la coberta d'herba que és la perllongació del prat proper, i que també està dotat d'instal·lacions d'estalvi energètic i gestió integral de l'aigua i dels residus, a més de generar-se electricitat amb fonts renovables (hidroelèctrica, solar i

biomassa). Un dels punts forts d'aquest espai serà el centre de fauna pirinenca, amb tota classe d'espècies, que servirà per observar-les durant les visites guiades, a més de les excursions per conèixer els seus hàbitats i les muntanyes i pobles de l'entorn.

El director de la Fundació Territori i Paisatge, el biòleg Jordi Sargatal -que anteriorment era responsable del Parc Natural dels Aiguamolls de l'Empordà-, confia en l'èxit d'aquesta iniciativa significat que representa un veritable salt qualitatiu en el desenvolupament de les escoles d'educació ambiental del nostre país. Esperem poder visitar-la ben aviat.

INFORMACIÓ METEOROLÒGICA AUTOMÀTICA PER TELÈFON

El Departament de Medi Ambient, conjuntament amb el Departament d'Universitats, Recerca i Societat de la Informació de la Generalitat de Catalunya, han engegat un sistema d'informació meteorològica automàtica per telèfon. L'objectiu del projecte és desenvolupar un sistema de reconeixement i síntesi de la parla en català que permeti l'accés automàtic a la informació de les estacions meteorològiques del Departament de Medi Ambient (DMA). El programa s'integra dins del projecte "Llengua", de consolidació del català a la xarxa i a les noves tecnologies.

A través d'un telèfon (**906.789.987**) aquest servei d'informació telefònica permetrà als usuaris que truquin demanar dades meteorològiques sobre un determinat municipi català. El sistema

Notícies i comentaris

cercarà l'estació més propera al lloc demanat i donarà la resposta mitjançant un sintetitzador de parla en català. Es podrà obtenir informació de les condicions meteorològiques i també de l'estat de la mar, amb una previsió fins a 36 hores.

Aquest servei donarà accés a la base de dades del Servei Meteorològic de Catalunya (SMC) formada per més de 90 estacions repartides de forma homogènia arreu de Catalunya, les quals faciliten informació cada 30 minuts sobre temperatura, precipitacions i direcció i velocitat del vent. Caldrà confiar en aquestes dades per al millor èxit de les nostres excursions.

CLOENDA DE LA TEMPORADA DEL CENTRE DE TECNIFICACIÓ D'ESQUÍ DE MUNTANYA DE CATALUNYA

Amb la darrera sortida a la zona del Pic Negre d'Envalira, aquest passat més de juny ha finalitzat la temporada del Centre de Tecnificació d'Esquí de Muntanya (CTEMC) aprofitant les bones condicions de neu, tot i l'avançada època de l'estació.

Aquest Centre de Tecnificació (CTEMC) depèn de la FEEC i va ser fundat l'any 1997, previ acord entre la FEEC i la Federación Española de Deportes de Montaña y Escalada (FEDME). Llavors aquest CTEMC és un centre de tecnificació reconegut per la Secretaria General de l'Esport de la Generalitat de Catalunya i els esportistes que hi participen formen part del Pla de Tecnificació Esportiva de Catalunya.

La propera temporada ja serà

la sisena preparant esportistes per a la competició i és una activitat molt agraïda i molts dels esportistes inicials estan ara a la selecció jove o també a l'absoluta, tenint en compte que el Centre treballa amb esportistes d'edat estudiantil, que han de compaginar l'estudi amb l'entrenament al Polisportiu de la Blume, a Esplugues, a més de les sortides a muntanya, i quan comença la temporada de competicions la preparació s'intensifica a la Cerdanya i toca viatjar pels Pirineus i pels Alps. Els bons resultats d'aquesta temporada fa estar esperançats als directius del CTEMC i esperen que sigui gresol de campions i campiones de l'esquí de muntanya.

JA ÉS TEMPS D'AVENTURA AL C33

Quan estem compaginant aquesta revista ja s'hauran celebrat algunes emissions d'aquest nou programa televisiu pel Canal 33. Resulta que el mateix periodista i director de l'històric programa TEMPS DE NEU, del qual tantes vegades durant la temporada d'hivern hem pogut gaudir, ara ens en presenta un altre que pel que sembla també serà un cop a la setmana però durant tot l'any. Així, l'Antoni Real engega TEMPS D'AVENTURA, amb gairebé el mateix format que Temps de Neu, amb un reportatge central, que serà la part més important amb alguna història, algun indret especial, etc. i la resta amb seccions fixes, on es faran recomanacions, s'explicaran rutes i llocs on anar els caps de setmana, i una secció de novetats, on també es parlarà de competició, però en sessions molt curtes, ja que volen ensenyar coses que la gent pugui fer. O sigui, els dijous, a les 10 de la

nit, al Canal 33, un programa que segur que us agradarà: Temps d'Aventura.

ACTE EN DEFENSA DE LA VALL D'ÀRREU

Malgrat que fa unes setmanes la Comissió d'Urbanisme de Lleida va aprovar el projecte d'ampliació de Vaqueira-Beret, les organitzacions que formen part de la plataforma contra la destrucció de la Vall d'Àrreu han volgut manifestar que la Campanya per la defensa de la Vall a partir d'ara es reforçarà amb tota mena d'actes fins aconseguir la seva total salvaguarda.

El passat 5 de juny, coincidint amb el Dia Mundial del Medi Ambient, l'Assemblea d'Entitats Ecologistes de Catalunya (AEEC) i la Plataforma Contra la Destrucció de la Vall d'Àrreu varen fer una acció en defensa de la Vall, arran de l'aprovació abans esmentada per part de la Comissió d'Urbanisme de Lleida.

La principal acció va consistir en la penjada d'una pancarta d'uns 200 metres quadrats des del terrat a la façana principal de l'edifici que l'empresa Catalana Occident té a l'Avinguda Diagonal de Barcelona. Aquesta companyia asseguradora és la major accionista de l'empresa Vaqueira-Beret.

Una trentena de persones van enganxar adhesius amb el lema "Salvem la Vall d'Àrreu. Govern de la Generalitat còmplice" a la seu del Departament de Medi Ambient. També es va tallar la Diagonal i es van repartir fullets denunciant la destrucció de la Vall d'Àrreu.

Mar Blau

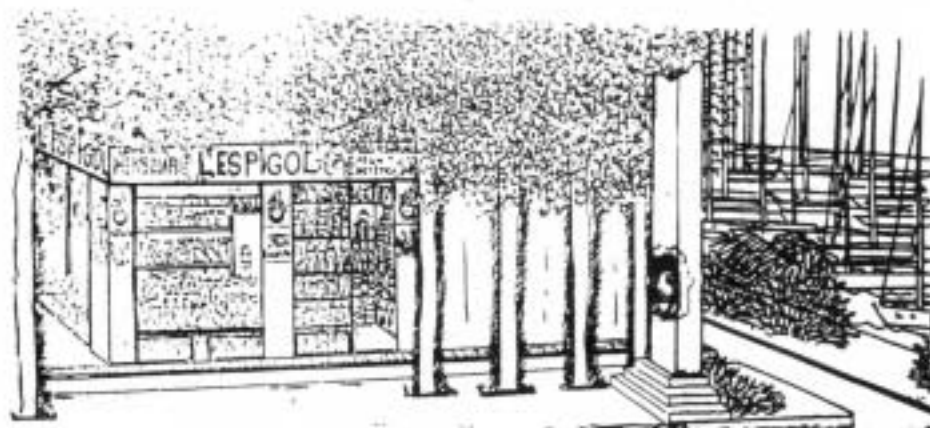
SUPERMERCATS

Carrer del Dr. Zamenhof, 28
Vilanova i la Geltrú
Tel. 93 815 92 14

Passeig Marítim, 215
Segur de Calafell
Tel. 977 16 37 11

I ARA MAR BLAU A CASA SEVA
www.e-marblau.com

HERBOLARI L'ESPIGOL

Herbes, dietètica, formatges i especialitats

**GRAN ASSORTIT
DE PRODUCTES
ENERGÈTICS
PER A
ESPORTISTES**

*** * ***

**ESPECIALITZATS
EN PRODUCTES
ECOLÒGICS**

Rambla de la Pau, 103 - Tel. 93 815 13 11 - 08800 Vilanova i la Geltrú

INTER SPORT OLARIA

A Vilanova:
Pl. Soler i Gustems, 5
Francesc Macià, 50
Francesc Macià, 101

A Vilafranca:
La Parellada, 18

A Vendrell:
Àngel Guimerà, 32

A Sitges:
Sant Francesc, 18

TOT PER A L'ESPORTISTA

Intersport Olaria us ofereix un bon assortit de botes, motxilles i sacs per a tot tipus d'excursió i senderisme. Amb el suport de les marques

**McKinley
Alpina
Boreal**

**Ferrino
Atomic
Chiruca**

**Salomon
Rossignol
Petzl**

**Trango
Columbia
Descente**

que et garanteixen un bon material per a cada ocasió.

I a més, durant aquest mes, els socis de La Talaia us podeu beneficiar d'un 10% de descompte en els articles de muntanya.

**FINQUES
Voramar**

... des de 1982...

SOLUCIONS IMMOBILIÀRIES

Rambla de la Pau, 32
Tel. 93 810 03 35 - Fax 93 810 16 83
08800 Vilanova i la Geltrú (Barcelona)
finquesvoramar@terra.es
www.finquesvoramar.com

www.artiach.com

comfort

Crear e innovar son nuestros retos. Hacerlo proporcionando el confort indispensable en cualquier situación, toda una dedicación. Nuestra tradición de montaña nos obliga a estar en vanguardia de la técnica, siempre con el pasado bien presente. En Artiach, a punto de cumplir 75 años, nos sentimos cada día más jóvenes, cada día más cerca de ti.

Artiach

ESTABLISHED IN 1928

Artiach
ICE 40